

MUNKAVÉDELEM

Az útmutató a GINOP-5.3.7-VEKOP-17-2017-00001
azonosító számú „Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése”
elnevezésű kiemelt projekt keretében jött létre.

MUNKAESZKÖZÖK BIZTONSÁGA

MUNKÁLTATÓKNAK, ÉS MUNKAVÁLLALÓKNAK SZÓLÓ
MUNKAVÉDELMI ISMERETEKET TARTALMAZÓ ÚTMUTATÓ

TECHNOLÓGIAI ÉS IPARI
MINISZTERIUM

KÜLDETÉSÜNK A BIZTONSÁGOS JÖVŐ

Munkaeszközök biztonsága

Munkáltatóknak, és munkavállalóknak szóló
munkavédelmi ismeretek útmutatója

Tartalom

Bevezetés	3
1. Gépek, munkaeszközök az Európai Unióban.....	3
2. Szabványok alkalmazása.....	4
3. Gépek	6
3.1. A gépek lehetséges veszélyforrásai.....	7
3.2. A védőburkolat	7
3.3. Védőberendezések.....	8
3.4. Biztonsági berendezés:.....	8
3.5. Gépek alapvető biztonsági követelményei	8
4. Gépek tervezése és megfelelésértékelési eljárása	10
5. Gépek a munkahelyen.....	13
6. Veszélyesnek minősülő gépek, munkaeszközök	14
7. Munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményei	16
8. Veszélyes munkaeszközök további követelményei.....	31
9. A munkavédelmi hatóság felvilágosítási, tájékoztatósi és tanácsadási tevékenysége	42
9.1. Ingyenes munkavédelmi tanácsadás.....	42
9.2. Munkavédelmi tájékoztató, tanácsadó tevékenységet ellátó szervezetek.....	42
9.3. A munkavédelmi tájékoztató és tanácsadó tevékenység ellátásának rendje	43
10. A munkavédelmi hatóság ellenőrzési jogosultságának tárgyköre	45
11. A Munkavédelmi hatóság hatáskörébe tartozó panaszok és közérdekű bejelentések kivizsgálása	48
12. Meghatározások, fogalmak összefoglalása	52
13. Fontosabb jogszabályok jegyzéke, forrása	59
14. Fontosabb szabványok jegyzéke	60
15. Egyéb, kapcsolódó előírások jegyzéke	60
16. Felhasznált szakirodalom	60

Munkaeszközök biztonsága

Bevezetés

Az útmutató segédanyag, a munkahelyen történő munkavégzésre vonatkozó munkavédelmi követelményeket, különösen a gépeknek, és azok (munkaeszközként történő) használatának veszélyeit hatósági megközelítésben kívánja bemutatni. Az útmutató egy tömör összefoglaló, illetve az ahhoz szorosan illeszkedő önellenőrző kérdéssorok, a hozzájuk kapcsolódó válaszok megadásával segít feleleveníteni, összefoglalni a témához kapcsolódó főbb tudnivalókat.

A veszélyeztetések gyakorisága és a szabálytalanságok jellege alapján a munkában résztvevők biztonság tudatos hozzáállása hangsúlyozása mellett fokozottabb figyelmet szükséges fordítani a munkaeszközök munkavédelmi szempontú ellenőrzésére.

A munkahelyeken, a termelő üzemekben a munkaeszközök segítségével végeznek munkát a munkavállalók. A szabálytalan kialakítású, nem rendeltetésszerűen használt munkaeszközök adott esetben balesetek, súlyos munkabalesetek forrásai napjainkban is.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a gyártók, a munkáltatók és a munkavállalók együttes, felelősségteljes, a jogszabályok követelményeinek megfelelő jogkövető magatartásával érhető el az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés.

Ezért fontos hogy a munkavégzés/tevékenység során a munkaeszközök hibái, valamint a munkavégzés során történő szabálytalan, adott esetben nem rendeltetésszerű használat feltárásra kerüljenek, ezáltal szolgálva a munkahelyi balesetek megelőzését.

A munkaeszközök általános ellenőrzésének megkönnyítésére készült tananyag átfogó ismereteket nyújt a gépek/munkaeszközök biztonságával kapcsolatban, könnyebben felismerhetővé teszi a munkaeszközök szabálytalan kialakításának, használatának feltárását, és támpontokat, segítséget nyújt a megalapozott intézkedésekhez, ezáltal is elősegítve a munkabalesetek megelőzését, a munkavállalók biztonságos munkafeltételeinek kialakítását.

1. Gépek, munkaeszközök az Európai Unióban

Kulcsszavak (meghatározások):

Új megközelítésű irányelvek, Irányelvek (direktívák), Gépdirektíva

A gépek biztonságos kialakításához **EU-s irányelvek**, és a **harmonizált szabványok** adnak megfelelő kereteket. A harmonizált szabványoknak való megfelelés esetében vélelmezhető a vonatkozó irányelv követelményeinek teljesülése is.

Az **új megközelítésű irányelvek** a termékek szélesebb körére fogalmazzak meg általános és nélkülözhetetlen követelményeket, írják elő a kockázatok értékelését a veszélyek kiküszöbölése és megelőzése céljából.

Az **irányelveket (direktívákat)** az egyes tagállamoknak be kell illeszteniük a saját jogrendjükbe, és végre kell hajtaniuk azokat. Ezeket a követelményeket törvények, és kormányrendeletek, illetve miniszteri rendeletek tartalmazzák.

A gépek tekintetében az általános és alapvető követelményeket egységesen tartalmazó új megközelítésű irányelv a **2006/42/EK irányelv**, az úgynevezett **Gépdirektíva**, aminek a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról szóló 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet (a továbbiakban: NFGM) felel meg, mint harmonizált jogszabály.

A Gépdirektívához szervesen hozzátartozik a **Gépek biztonsága. A kialakítás általános elvei. Kockázatfelmérés és kockázatsökkentés** (ISO 12100:2010) című MSZ EN ISO 12100:2011 jelzetű honosított harmonizált szabvány, amely az az EN ISO 12100:2010 európai szabvány magyar nyelvű változata. Ez a szabvány alapszabványnak számít a gépek biztonsága területén.

Az Európai Unióban korábban a **munkaeszközök** és azok használatával kapcsolatban a munkavállalók által a munkájuk során használt munkaeszközök biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményeiről szóló 89/655 EKG tanácsi irányelv rendelkezett, amelyet a többször is módosított 14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet ültetett át a magyar jogrendbe.

A 89/655 EKG tanácsi irányelvet 2009. szeptember 16-án az új megközelítésű irányelvek egyike, a munkavállalók által a munkájuk során használt munkaeszközök biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményeiről szóló **2009/104/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv váltotta fel**. Ennek tartalma és felépítése már új miniszteri rendelet megalkotását igényelte.

Amíg a Gépdirektíva és a hozzá tartozó NFGM rendelet a gépeknek, mint termékeknek a biztonságára vonatkozik, addig a munkahelyeken végzett tevékenységek során használt munkaeszközök vonatkozásában kiadott új **10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet** (a továbbiakban: NGM) tartalmaz előírásokat

Az NGM rendeletben sem változott ugyanakkor, hogy a szervezett munkavégzés során – a munkavédelemről szóló **1993. évi XCIII. törvény** (a továbbiakban: Mvt.) általános előírásainak is megfelelően – a munkáltató köteles a munkavégzéshez biztonságos, a munkavédelmi szabályoknak megfelelő, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre alkalmas munkaeszközt a munkavállaló rendelkezésére bocsátani.

2. Szabványok alkalmazása

Kulcsszavak (meghatározások):

Szabvány fogalma, Szabványok osztályozása, Harmonizált szabvány

A szabvány fogalma (1995. évi XXVIII. törvény a nemzeti szabványosításról)

4. § (1) A szabvány elismert szervezet által alkotott vagy jóváhagyott, közmegegyezéssel elfogadott olyan műszaki (technikai) dokumentum, amely tevékenységre vagy azok eredményére vonatkozik, és olyan általános és ismételten alkalmazható szabályokat, útmutatókat vagy jellemzőket tartalmaz, amelyek alkalmazásával a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb.

Szabványok osztályozása, besorolása

A gépekre vonatkozó, azokkal kapcsolatos **harmonizált szabványok**, az alkalmazás körébe vont termékkörök, szempontok szerint A, B (B1, B2), és C típusúak, besorolásuk szerint **általános, csoport, és egy meghatározott géptípusra vonatkozó gépszabványok lehetnek**.

Szabványalkalmazás a hatósági ellenőrzések során

A **munkavédelmi hatóság** a munkáltatók munkavédelmi **ellenőrzéseit követően** kiadmányozott kötelező érvényű **döntéseinek, határozatainak indokolásában esetenként** nemcsak jogszabályi előírásokat, hanem **szabványelőírásokat is alkalmaz**, hivatkozik rá.

Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a nemzeti szabványosításról szóló törvény figyelembevételével a teljes egészében magyar nyelvű munkavédelmi tartalmú nemzeti szabvány.

Önellenőrző kérdések (Szabványok alkalmazása)

- 1. Amikor egy C típusú szabvány eltér az A típusú nemzetközi szabványban, vagy egy B típusú szabványban tárgyalt egy vagy több műszaki intézkedéstől, akkor a C típusú szabvány elsőbbséget élvez-e?**

Válasz:

Igen

- 2. A gépekre vonatkozó, azokkal kapcsolatos harmonizált szabványok, az alkalmazás körébe vont termékkörök, szempontok szerint milyen típusúak lehetnek?**

Válasz:

A, B (B1, B2), és C típusúak

- 3. A gépekre vonatkozó, azokkal kapcsolatos harmonizált szabványoknak, az alkalmazás körébe vont termékkörök, szempontok szerint milyen besorolásaik lehetnek?**

Válasz:

Általános, Csoport, Egy meghatározott géptípusra vonatkozó gépszabványok.

- 4. Melyik törvény mondja ki, hogy „A nemzeti szabvány alkalmazása önkéntes.”?**

Válasz:

A nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. törvény 2002.01.01-től hatályos 6. § (1) bekezdése

- 5. Az a magyar szabvány, amely tartalmaz a magyar megfogalmazásoknak megfelelő idegen nyelvű szöveget is (néhol több nyelven is), magyar nyelvűnek minősül-e teljes egészében?**

Válasz:

Igen.

3. Gépek

Kulcsszavak (meghatározások):

Gép, Védőburkolat, Védőberendezés, Biztonsági berendezés, Vészkipcsolás, Vészleállítás

Gép: (A „Kockázatértékelés és kockázatsökkentés” című MSZ EN ISO 12100:2011 szabvány meghatározása szerint)

Működtetőrendszerrel felszerelt vagy ilyennel való felszerelésre szánt együttes, amely olyan szerkezeti egységekből vagy alkatrészekből áll, amelyek közül legalább egy mozog, és amelyek egy meghatározott használatra vannak összekapcsolva egymással”, megjegyezve, hogy „A „gép” fogalma magában foglalja a gépek olyan együttesét is, amelyek úgy vannak elrendezve és vezérelve, hogy egységes egésként működnek együtt ugyanazon cél elérése érdekében.

Gépnek kell tekinteni tehát gépek együttesét is, amelyeknek olyan az összeállítása és vezérlése, hogy együttes egésként működnek ugyanazon cél elérése érdekében

Gép: (16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról, meghatározása szerint)

a) az olyan, nem közvetlenül emberi vagy állati erő alkalmazó hajtási rendszerrel felszerelt vagy felszerelésre szánt, összekapcsolt alkatrészek és alkotóelemek együttese, amelyek közül legalább egy mozog, és amelyeket valamely meghatározott felhasználás céljából kapcsoltak össze,

Védőintézkedések:

3.1. A gépek lehetséges veszélyforrásai

Anyagok okozta veszély, Ésszerűen előre látható rendellenes használat, Hiba, Hibás működés, Hőhatások, Meghibásodás, Mechanikai veszélyforrások, Mellőzött ergonómiai szempontok és emberi tulajdonságok és képességek hiánya, Működési zavarok, Veszélyek együttes figyelembe vétele (testi, lelki), Védőintézkedések, védőberendezések hibája, hiánya, Vészhelyzet, Zajhatások.

3.2. A védőburkolat

A gép azon része, ami a térben elzárja, elhatárolja a veszélyforrásokat a dolgozótól. Feladata megakadályozni, hogy a veszélyforrás emberrel bármilyen módon érintkezésbe kerüljön, s veszélyes hatását kifejtse. **Passzív elem**, azzal véd, hogy ott van.

Kombinálható reteszeléssel vagy biztonsági berendezéssel, ekkor hatásosabb.

Védőburkolatok fajtái

Rögzített, Nyitható, Állítható, Reteszelt, Zárható - reteszelt, Reteszelt - indítási funkcióval.

A védőburkolatok biztonsági követelményei

Rögzített védőburkolat esetén: Masszívan, tartósan a helyén van rögzítve. Csak speciális szereléssel legyen levehető. Fel kell hívni a figyelmet, hogy ne szereljék le.

Nyitható védőburkolat esetén: segédeszköz használata nélkül nyitható.

Legyen könnyen nyitható. Nyitáskor a kötőelem és a védőburkolat ne essen le. Olyan csuklós, zsanéros megoldás legyen, hogy nyitott állapotban rögzítve maradjon a védőburkolat.

Állítható védőburkolat esetén: csak akkor használhatók, ha a veszélyes terület műveleti okok miatt nem lehet teljesen burkolni.

Olyan kialakításúak legyenek, hogy a beállított helyzet stabil maradjon az adott működés közben, és könnyen beállíthatók, szerszámok nélkül.

Reteszelt védőburkolat esetén:

A veszélyes gépi funkciók csak akkor indíthatók el, ha a védőburkolat csukva van. Ha a burkolatot kinyitják, leáll a folyamat. Ha a védőburkolat zárva van, a gépi funkciók elindíthatók, automatikusan nem indul el a védőburkolat becsukásával.

Vezérlő védőburkolat esetén:

Ellentétben az előzővel, a védőburkolat zárása automatikusan indítja a folyamatot.

A védőburkolatok kialakítása

A védőburkolatok kialakításának általános szabályai:

Legyen szilárd, Ne idézzon elő további veszélyeket, Ne legyen egyszerűen megkerülhető vagy hatástalanítható, Tartson a veszélyes terettől kellő távolságot, A munkafolyamat megfigyelését csak a lehető legszükségesebb módon korlátozza:

A védőburkolatok veszélyei

Kialakításuk révén (éles élek vagy sarkok, anyagminőség, zaj, kibocsátások stb.),

A védőburkolatok mozgása okán (a gépi működtetésű védőburkolatok által okozott nyírási vagy zúzási helyek, nehéz védőburkolatok amelyek leeshetnek).

3.3. Védőberendezések

Védőberendezés: A védőburkolattól eltérő biztonsági berendezés. A veszélyt/kockázatot önmagában vagy egy védőburkolattal együtt hárítja el, vagy legalább csökkenti.

Típusai:

Retteszelő berendezés; Önműködő visszakapcsolóval ellátott vezérlőberendezés; Kétkezes vezérlőberendezés; Érzékelő védőkészülék (SPE); Aktív optoelektronikus védőberendezés (AOPD); Alakzárással működő berendezés; Határoló-berendezés; Határolt mozgású vezérlőberendezés; Távolságtartó berendezés.

A védőberendezések kialakításának szabályai

Legyen szilárd; Ne idézzen elő további veszélyeket; Ne legyen egyszerűen megkerülhető vagy hatástalanítható; Tartson a veszélyes tértől kellő távolságot; A munkafolyamat megfigyelését csak a lehető legszükségesebb módon korlátozza; A szerszám le- és felszerelését illetve a karbantartási munkákat tegye lehetővé, ugyanakkor nyitáskor ne kelljen nagyobb nyílást szabaddá tenni.

3.4. Biztonsági berendezés:

A biztonsági berendezés olyan, a gépről le nem vehető berendezés, amely a kockázatot önmagában vagy egy védőburkolattal együtt hárítja el.

A biztonsági berendezés **aktív elemnek** minősül: csinál is valamit, nem csak ott van.

Akkor hatékony, ha védőburkolat is van, ezért rendszerint védőburkolattal együtt alkalmazzák.

Biztonsági berendezések fajtái:

Retteszelő berendezés; Összehangoló berendezés; Önműködő visszakapcsolóval ellátott vezérlőberendezés; Kétkezes kapcsolás; Közelítésre működésbe lépő biztonsági kapcsoló; Alakzárással működő biztonsági berendezés; Határoló berendezés; Léptető kapcsolás;

A biztonsági berendezések kialakításának főbb szabályai

Az elmozduló szerkezeti elemeket ne lehessen addig működésbe hozni, ameddig a kezelő azt elérheti.

A mozgó szerkezeti elemek beállítását, átalakítását stb. csak szándékosan lehessen megtenni. Ha a mozgó elemek bármilyen hibája bekövetkezik, akkor a rendszer automatikusan álljon le.

3.5. Gépek alapvető biztonsági követelményei

- Rendeltetésszerű használat;
- Megfelelő világítás;
- Megfelelő kezelői ülés;
- A gépek vezérlőrendszerének biztonsága és a megbízhatósága;
- A gépek leállítási funkciót a gép kockázatértékelése és működési követelményei alapján kell meghatározni;
- Vészkioldások (Vészkioldás, vészkioldási funkció; Vészleállítás; Vészkioldás);
- Megfelelő vezérlőberendezés (Jó láthatóság és azonosíthatóság; Működtetése biztonságos legyen, késlekedés, idővesztés és félreérthetőség nélkül; Mozgása feleljen meg az általa létrehozott hatásnak; Lehetőleg a veszélyes téren kívül legyen elhelyezve; Működése ne okozhasson további veszélyt; Ha veszély áll fenn, a kívánt hatást csak szándékos beavatkozással lehessen elérni; Ellenálljon az előre látható behatásoknak;

Önellenőrző kérdések:

1. **Gép fogalma**, az MSZ EN ISO 12100:2011 szabvány meghatározása szerint?

Válasz:

Működtető rendszerrel felszerelt vagy ilyenrel való felszerelésre szánt együttes, amely olyan szerkezeti egységekből vagy alkatrészekből áll, amelyek közül **legalább egy mozog**, és amelyek egy meghatározott használatra vannak összekapcsolva egymással”, megjegyezve, hogy „A „gép” fogalma magában foglalja a gépek olyan együttesét is, amelyek úgy vannak elrendezve és vezérelve, hogy egységes egészként működnek együtt ugyanazon cél elérése érdekében.

Gépnek kell tekinteni tehát **gépek együttesét** is, amelyeknek olyan az összeállítása és vezérlése, hogy együttes egészként működnek ugyanazon cél elérése érdekében

2. **Gép fogalma**, a 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet szerint)?

Válasz:

a) az olyan, nem közvetlenül emberi vagy állati erőt alkalmazó hajtási rendszerrel felszerelt vagy felszerelésre szánt, összekapcsolt alkatrészek és alkotóelemek együttese, amelyek közül legalább egy mozog, és amelyeket valamely meghatározott felhasználás céljából kapcsoltak össze.

3. **Mi védőburkolat meghatározása?**

Válasz:

A gép azon része, ami a térben elzárja, elhatárolja a veszélyforrásokat a dolgozótól. Feladata megakadályozni, hogy a veszélyforrás emberrel bármilyen módon érintkezésbe kerüljön, s veszélyes hatását kifejtse. **Passzív elem**, azzal véd, hogy ott van.

4. **Mi a védőberendezés meghatározása?**

Válasz:

A védőburkolattól eltérő biztonsági berendezés

Alkatrészek, szerelt egységek, készülékek olyan (strukturált) rendszere, amely a veszélyes üzemzavar és/vagy meghibásodás miatt fellépő rendellenes üzemiállapot esetén önműködően végrehajtja az ellenintézkedéseket.

5. **Mi a biztonsági berendezés meghatározása?**

Válasz:

A védőburkolat és a védőberendezés. A 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet 2. mellékletében felsorolt biztonsági berendezés, amelyet biztonsági feladat ellátás érdekében önállóan hoznak forgalomba, és amelynek hibája vagy hibás működése személyek biztonságát vagy egészségét veszélyeztetheti, és amely nem szükséges a gép működéséhez, vagy amelyet általános alkatrészekkel pótolni lehet.

A biztonsági berendezés **aktív elemnek** minősül: csinál is valamit, nem csak ott van.

Akkor hatékony, ha védőburkolat is van, ezért rendszerint védőburkolattal együtt alkalmazzák

6. Sorolja fel a gépek leállító funkcióinak kategóriáit, azok rövid leírásával!

Válasz:

- **0 kategória** - a gép hajtásának leállítása az energiaellátás azonnali megszüntetésével (vezérelt leállítás)
- **1 kategória** - vezérelt leállítás, ami a hajtásokon az energiát a leállás befejezéséig fenntartja, leállás után az energiát kiiktatja
- **2 kategória** - vezérelt leállás, a hajtásokon az energiát fenntartja

A 0 és/vagy az 1 és/vagy a 2 kategóriában a leállítási funkciót a gép kockázatértékelése és működési követelményei alapján kell meghatározni. Pl. Emelőgépeknél csak 0 kategóriás vészleállítást szabad tervezni.

7. Mire szolgál a vészkipcsolás (vészkikapcsolási funkció)?

Válasz:

Olyan funkció, amelyet arra terveztek, hogy:

- Előzze meg a személyeket fenyegető veszélyek, a gépet vagy a folyamatban lévő munkát fenyegető kár keletkezését, vagy
- Csökkentse a meglévőket, és egyszeri emberi cselekvés indítsa el.

8. A vészleállítási funkcióval szembeni elvárások?

Válasz:

A vészleállítási funkciónak:

- Minden üzemmódban hatástalanítania kell minden más funkciót és működést,
- Azokat a hajtásokat, amelyeknél az energia jelenléte veszélyhelyzet(ek)et okozhat, vagy azonnal el kell választani a működtető energiától (0 kategória), vagy úgy kell vezérelni, hogy a veszélyes mozgást a lehető leggyorsabban leállítsák (1 kategória) anélkül, hogy ez egyéb veszélyeket idézzen elő;
- A visszaállítás nem okozhat újraindulást.

4. Gépek tervezése és megfelelőség értékelési eljárása

Kulcsszavak (meghatározások):

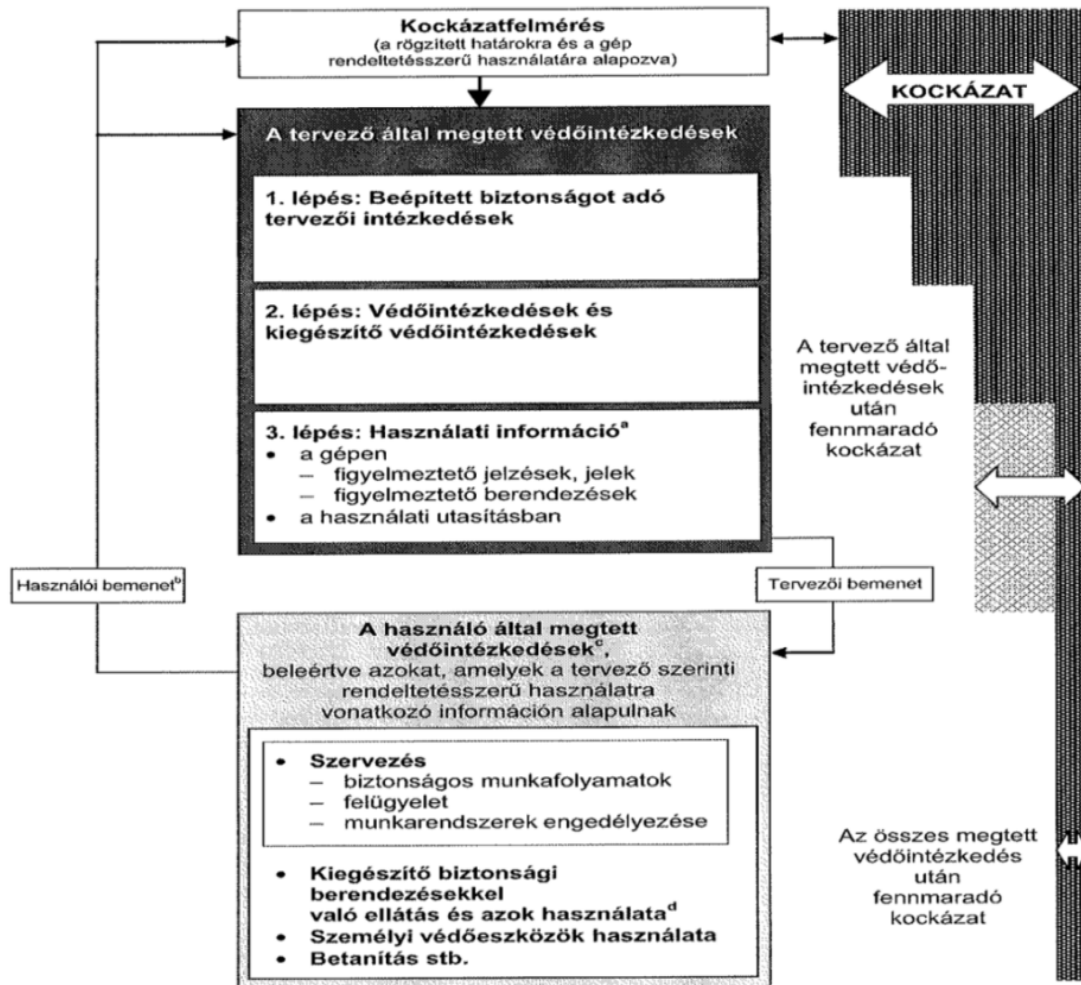
Kockázatfelmérés, Kockázatcsökkentés, Részben kész gép

A Kockázatfelmérési és kockázatcsökkentési stratégia végrehajtásához el kell végezni:

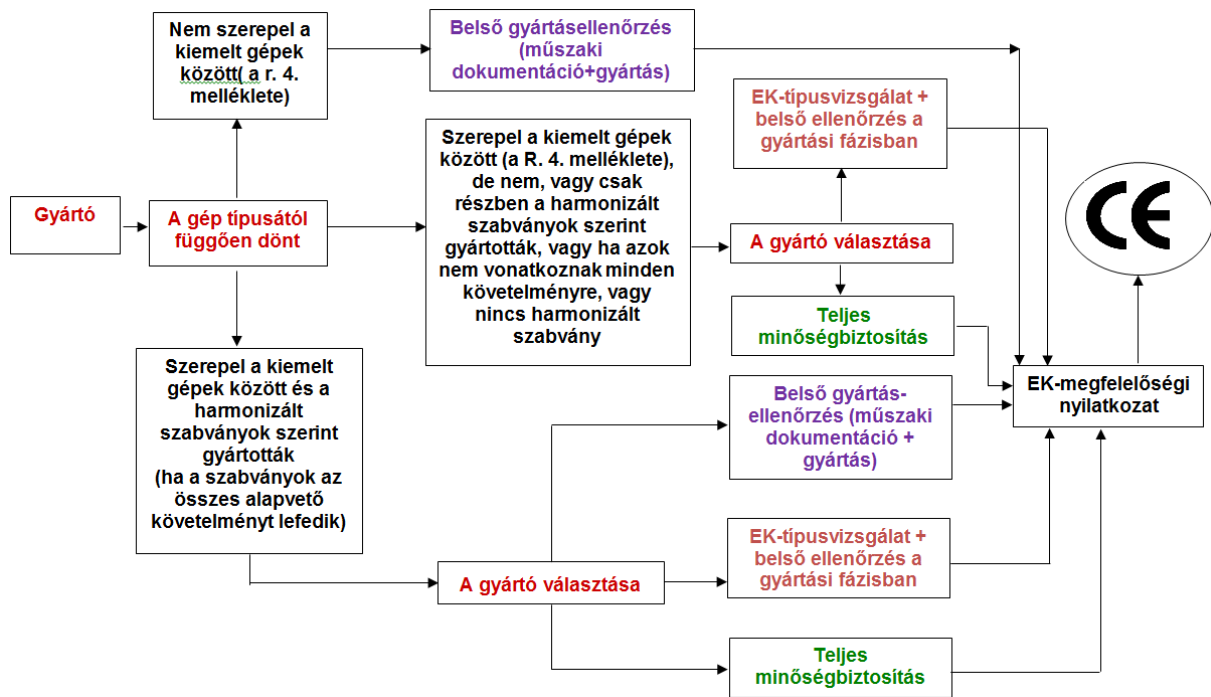
Kockázatfelmérést (A gép határainak rögzítését; Veszélyek és a kapcsolódó veszélyhelyzetek azonosítását; Kockázatbecslést minden egyes azonosított veszélyre és veszélyhelyzetre; A kockázat értékelését és döntéshozatalt a kockázatcsökkentés szükségességéről)

Kockázatsökkentést (A veszély kiküszöbölését vagy a veszéllyel kapcsolatos kockázat csökkentését védőintézkedésekkel)

A tervezés során történő kockázatsökkentési folyamatot szemléltető ábra (MSZ EN ISO 12100:2011)

A gépek megfelelőség-értékelésének folyamata

Önellenőrző kérdések (Gépek tervezése és megfelelőség értékelési eljárása)

1. Milyen fő tevékenysége(ke)t kell elvégezni, a kockázatelemzési és kockázatcsökkentési stratégia végrehajtásához?

Válasz:

- **Kockázatelemzést:** A gép határainak rögzítését; Veszélyek és a kapcsolódó veszélyhelyzetek azonosítását; Kockázatbecslést minden egyes azonosított veszélyre és veszélyhelyzetre; A kockázat értékelését és döntéshozatalt a kockázatcsökkentés szükségességéről.
- **Kockázatcsökkentést:** A veszély kiküszöbölését vagy a veszéllyel kapcsolatos kockázat csökkentését védőintézkedésekkel.

2. Melyik rendelet határozza meg a részben kész gép fogalmát?

Válasz:

16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról

3. Határozza meg a részben kész gép fogalmát, annak néhány ismervét!

Válasz:

A **részben kész gép** olyan egység, amely önmagában nem képes meghatározott funkciót ellátni; A meghajtórendszer részben kész gépnek minősül;
A részben kész gép csak arra szolgál, hogy beépítsék vagy hozzászereleljék egy másik géphez vagy egy másik részben kész géphez vagy berendezéshez, így módon létrehozva egy, az erre vonatkozó rendelet (16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet) hatálya alá tartozó gépet;

4. **Melyik rendelet definiálja a részben kész gépekre vonatkozó, megfelelőségi nyilatkozat tartalmát?**

Válasz:

16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról

5. **Az EK-megfelelési nyilatkozat vonatkozik-e az érintett gép, utólag hozzáadott alkatrészére is, miután sikeresen hozzáadásra került?**

Válasz:

Az EK-megfelelési nyilatkozat a gépnek kizárólag arra az állapotára vonatkozik, ahogyan forgalomba hozták, és nem vonatkozik az olyan alkatrésze, amelyet hozzáadnak, és/vagy az olyan műveletre, amelyet a végső felhasználó a forgalomba hozatal követően végez rajta.

5. Gépek a munkahelyen

Kulcsszavak (meghatározások):

Munkaeszköz, Gép fogalma

Különbséget kell tenni a **gépek** és a gépek, mint **munkaeszközök** között.

Munkaeszköz (Az Mvt. 87. § 4. pontja szerint):

Minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak, vagy azzal összefüggésben használnak (kivéve: az egyéni védőeszköz).

A munkahelyen alkalmazott, üzemeltetett gépeknek olyannak kell lenniük, amelyek megfelelnek a **Gépdirektíva** által meghatározott, és a nemzeti jogrendszerbe átültetett szabályok által meghatározott alapvető egészségvédelmi és biztonsági követelményeknek.

Azoknak a gépeknek, amelyeket szervezett munkavégzés keretei között használnak, a munkaeszközökre vonatkozó **többletkövetelményeket** is teljesíteniük kell.

Ezek alapján, egy gép addig tekinthető gépnek, amíg a kereskedelmi forgalomban van, illetve nem szervezett munkavégzés során használják, de attól kezdve, hogy szervezett munkavégzés során használják, ugyanaz a gép már (több, a használatra is kiterjedő biztonsági követelmény betartásával) munkaeszközként kezelendő.

Önellenőrző kérdések (Gépek a munkahelyen)

1. **Gép fogalma, az MSZ EN ISO 12100:2011 szabvány meghatározása szerint?**

Válasz:

Működtető rendszerrel felszerelt vagy ilyennel való felszerelésre szánt együttes, amely olyan szerkezeti egységekből vagy alkatrészekből áll, amelyek közül **legalább egy mozog**, és amelyek egy meghatározott használatra vannak összekapcsolva egymással”, megjegyezve, hogy „A

„gép” fogalma magában foglalja a gépek olyan együttesét is, amelyek úgy vannak elrendezve és vezérelve, hogy egységes egészként működnek együtt ugyanazon cél elérése érdekében.

Gépnek kell tekinteni tehát **gépek együttesét** is, amelyeknek olyan az összeállítása és vezérlése, hogy együttes egészként működnek ugyanazon cél elérése érdekében

2. Gép fogalma, a 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet szerint)?

Válasz:

a) az olyan, nem közvetlenül emberi vagy állati erőt alkalmazó hajtási rendszerrel felszerelt vagy felszerelésre szánt, összekapcsolt alkatrészek és alkotóelemek együttese, amelyek közül legalább egy mozog, és amelyeket valamely meghatározott felhasználás céljából kapcsoltak össze.

3. A munkaeszköz meghatározása (Az Mvt. 87. § 4. pontja szerint):

Válasz:

Minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak, vagy azzal összefüggésben használnak (kivéve: az egyéni védőeszköz).

6. Veszélyesnek minősülő gépek, munkaeszközök

Kulcsszavak (meghatározások):

Veszélyes munkaeszközök, Helyszíni összeszerelésű daru, Személytartó, Személyemelésre ideiglenesen felhasználható emelőberendezések

A munkaeszközöket két csoportja a veszélyességük szerint:

Veszélyes munkaeszközök Ha jogszabály által meghatározott **veszélyes munkaeszközök** körébe tartoznak.

Veszélyesnek nem minősülő munkaeszköz: Ha nem tartoznak a jogszabály által meghatározott **veszélyes munkaeszközök** körébe.

Vonatkozó legfontosabb jogszabályok:

- Az Mvt. 21. § (2) és (5) bekezdései alapján veszélyesnek minősülő munkaeszközök jegyzékeit az Mvt. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló **5/1993. (XII. 26.) MüM** rendelet (a továbbiakban: **MüM**) 1/a. és 1/b. mellékletei határozzák meg (gyakorlatilag sok helyen azonos az **NFGM** rendelet 4. mellékletében felsoroltakkal, de azzal nem teljesen egyezik)
- Az NFGM rendelet 4. számú mellékletében felsorolt gépkategóriákba sorolható gépek esetén a **gyártónak vagy a meghatalmazott képviselőjének** választása szerint, az NFGM rendelet 5. § (3) és (4) bekezdésében megjelölt eljárásokat **alkalmazni kell**.

A **helyszíni összeszerelésű gépi meghajtású daruk**, valamint a **személyemelésre ideiglenesen felhasználható emelőberendezések** félreértésre okot adó megnevezése miatt, a munkavédelmi hatóság is több esetben kényszerült ezekkel kapcsolatosan a szabályoknak megfelelő eljárások lefolytatását előíró intézkedésekre.

Helyszíni összeszerelésű daru:

Amelyet akár több gyártótól származó fő/részegységből és egyedileg tervezett és gyártott elemekből az adott helyszínen építenek össze, tehát a daruk első, teljes összeszerelése a helyszínen történik.

Személyemelésre ideiglenesen felhasználható emelőberendezések (EBSZ III. fejezet 2.9.)

Nem személyemelésre készült, de személyek magasba emelésére ideiglenesen alkalmassá tett emelőberendezés.”

„2.16. **Személytartó.** A személyemelő személyek befogadására alkalmas teherfelvevő eszköze, amely a biztonságos magasba emelést és munkavégzést szolgálja.”

A Személyemelésre ideiglenesen felhasználható emelőberendezések vonatkozásában is releváns előírás az Mvt. 21. § (5) bekezdése.

Önellenőrző kérdések (Veszélyesnek minősülő gépek, munkaeszközök)**1. Mely jogszabály tartalmazza a veszélyesnek minősülő munkaeszközök jegyzékeit?****Válasz:**

Az Mvt. 21. § (2) és (5) bekezdései alapján veszélyesnek minősülő munkaeszközök jegyzékeit az Mvt. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 1/a. és 1/b. mellékletei határozzák meg.

2. Helyszíni összeszerelésű daru meghatározása?**Válasz:**

Olyan daru, amelyet akár több gyártótól származó fő/részegységből és egyedileg tervezett és gyártott elemekből az adott helyszínen építenek össze. Tehát a daruk első, teljes összeszerelése a helyszínen történik.

3. Személyemelésre ideiglenesen felhasználható emelőberendezések meghatározása?**Válasz:**

Nem személyemelésre készült, de személyek magasba emelésére ideiglenesen alkalmassá tett emelőberendezés.” (EBSZ III. fejezet 2.9.)

4. Személytartó meghatározása?**Válasz:**

A személyemelő személyek befogadására alkalmas teherfelvevő eszköze, amely a biztonságos magasba emelést és munkavégzést szolgálja.” (EBSZ III. fejezet 2.16.)

7. Munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményei

Kulcsszavak (meghatározások):

Munkáltató, Munkaeszköz, Időszakos ellenőrző felülvizsgálat

Vonatkozó főbb jogszabályok

- Mvt. 14. § (1) bekezdés b) pontja
- Az Mvt. 88. § (4) bekezdés d) pontjának dc) alpontja
- 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről (NGM)

A gépek alapvető biztonsági követelményeinek, illetve az ezeket kiegészítő, munkaeszközökre vonatkozó többletkövetelmények összefoglalása, elsősorban a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről szóló **NGM rendelet** alapján.

➤ Munkaeszközök ellenőrző felülvizsgálatainak előírásai

- Az ellenőrző felülvizsgálat elvégzésének módját **írásban kell meghatározni**.
- A vizsgálat megállapításait és a megtett intézkedéseket **jegyzőkönyvben kell rögzíteni**.

Időszakos ellenőrző felülvizsgálat előírásai

A felülvizsgálat gyakoriságát, módját a munkáltató írásban határozza meg.

- A leghosszabb felülvizsgálati időszak nem haladhatja meg az öt évet.
- Megállapításokat, megtett intézkedéseket jegyzőkönyvben kell rögzíteni,
- Jegyzőkönyvet a következő időszakos ellenőrző felülvizsgálat időpontjáig meg kell őrizni.

Az Mvt. 21. §-ában foglaltak szerinti újraindítási feltételek alá nem tartozó munkaeszközt, csak akkor lehet ismételten használatba venni, ha azt megbízott személy megvizsgálta és írásban nyilatkozott a munkaeszköz alkalmasságáról.

Villamos berendezések ellenőrzése/felülvizsgálata (minimális követelmények)

A kiefeszültségű erősáramú villamos berendezés közvetett érintés elleni védelmének, valamint az érintésvédelmi berendezés megfelelőségének ellenőrző felülvizsgálatairól szerelői ellenőrzés, illetve szabványossági felülvizsgálat keretében kell gondoskodni.

Szerelői ellenőrzés szükséges a villamos berendezés, illetve érintésvédelmi berendezés:

- létesítése, bővítése, átalakítása és javítása után a szerelés befejező műveletekét;
- érintésvédelmi hiba vagy hiányosság észlelése esetén első lépésként;
- minden érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálata alkalmával, annak bevezetőjeként;
- jogszabályban meghatározott gyakoriságú időszakos ellenőrző felülvizsgálatok esetén.

Szerelői ellenőrzés gyakorisága:

- kéziszerszámokon és hordozható biztonsági transzformátorokon **évente**;
- a 40/2017. (XII. 4.) NGM rendelet (Villamos Műszaki Biztonsági Szabályzat) szerinti lakóépület, kommunális épület és egyéb épület villamos berendezésein **hatévente**;
- ha nincs külön gyakoriság előírva, az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat alkalmával, annak bevezető részeként **háromévente**.

Szabványossági felülvizsgálat elvégzése szükséges:

Az időszakos ellenőrző felülvizsgálatot - a **Villamos Műszaki Biztonsági Szabályzat** rendelet szerinti lakóépület, kommunális épület és egyéb épület villamos berendezései kivételével - **szabványossági felülvizsgálattal rendszeresen, legalább háromévente** kell elvégezni a **munkahelynek minősülő helyen**.

Rendkívüli munkavégzési körülmények esetén villamos üzemi próba elvégzése is elegendő lehet az ideiglenesen telepített villamos berendezésekre vonatkozóan. A villamos működési próbát az üzemszerű használatbavétel előtt kell elvégezni.

Működési próbát kell végezni:

- áram-védőkapcsolón és a korábban létesített feszültség-védőkapcsolón háromhavonta;
- ideiglenesen telepített munkahely esetén az áram-védőkapcsolón és korábban létesített feszültség-védőkapcsolón a telepítéskor és azt követően havonta.

Villamos érintésvédelmi vizsgálatok dokumentálása

A vizsgált berendezés vizsgálati eredményét írásban kell dokumentálni.

Az érintésvédelmi szerelői ellenőrzésről és a villamos üzemi próba eredményéről készülő iratnak tartalmaznia kell a vizsgált berendezés minősítését is (lehet megfelelő, vagy nem megfelelő)

Az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálati ellenőrzésének minősítő irat tartalmazza:

- a fennmaradó hibákat, azok közvetlen életveszélyes, vagy a soron kívül javítandó csoportokba való besorolását. Ezt a minősítést az iratban egyértelműen jelölni kell;

- a mérési eredmények számszerű értékeit tartalmazó, rövidített jegyzőkönyvet, mellékletként.

Az érintésvédelmi minősítő iratban a vizsgált berendezést minden esetben az irat kiállítása idején érvényes előírások szerint kell minősíteni.

A felülvizsgálat megállapításait, a megtett intézkedéseket jegyzőkönyvben rögzíteni kell, amit meg kell őrizni és annak egy példányát a helyszínen kell tartani.

➤ **Munkaeszközökkel kapcsolatos általános követelmények**

A **munkáltató köteles** a munkavállaló munkavégzéséhez olyan **munkaeszközt** rendelkezésre bocsátani, amely kialakításában, felépítésében és az alkalmazott védelmi megoldások tekintetében **megfelel** a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, és alkalmas az adott munkahelyi körülmények között az **egészséget nem veszélyeztető és biztonságos használatra.** (NGM rendelet)

Fontos! A **munkaeszközt indítani az indító berendezés szándékos működtetésével lehet.**

A munkaeszközök vezérlőberendezéseinek:

- jól láthatóaknak és azonosíthatóaknak kell lenniük;
- a vezérlőberendezést lehetőség szerint a veszélyes téren kívül kell elhelyezni;
- a vezérlőberendezés meghibásodása vagy megrongálódása nem idézhet elő veszélyes helyzetet.

Munkaeszközök kezelőelemeivel kapcsolatos követelmények:

- biztonságos működtetés, veszély esetén is biztosítani a munkaeszköz biztonságos állapotba kerülését;
- indító berendezés kiválasztásánál a várható üzemzavarok figyelembe vétele;
- el kell látni megfelelő számú vészkipcsoló berendezéssel.;
- berendezést leállító rendelkezésnek elsőbbsége legyen az indító rendelkezéssel szemben;
- a **vészkipcsoló berendezés** kezelőelemeit a kezelő, vagy más, a veszély bekövetkezését **észlelő személy könnyen elérje és veszélytelenül tudja működtetni.**

Olyan munkaeszköz esetén, amelynél

- leeső vagy kivágódó tárgy veszélyével kell számolni, a munkaeszközt el kell látni a veszély jellegének megfelelő biztonsági berendezéssel, illetve
- a gáz, gőz, aeroszol, folyadék vagy por kibocsátásával veszélyt okozó munkaeszközt el kell látni megfelelő felfogó, elvezető, illetve elszívó berendezéssel a keletkezési helyen.

A munkaeszközök egyik meghatározó közvetlen mechanikai veszélyét azok esetleges eldőlése, törése, illetve a veszélyes térben mozgó részek hordozzák.

A munkaeszköz mozgó részeit el kell látni biztonsági berendezéssel.

A munkaeszközön alkalmazott biztonsági berendezésnek:

Stabilnak, nehezen eltávolíthatónak vagy nehezen hatástalaníthatónak, mozgó részekről megfelelő távolságot biztosítónak, munkaeszköz működésének figyelemmel kísérését nem akadályozónak kell lennie.

A munkaeszközök alkalmazásakor figyelemmel kell lenni a

Szükséges mértékű megvilágításra, a magas vagy alacsony hőmérsékletű részek megközelítésére, érintésére, az alkalmazott jelölésekre jelzésekre, az energiaforrásról való könnyű leválaszthatóságra, biztonságos karbantarthatóságra

➤ **Munkaeszközök használata**

A munkáltatónak biztosítania kell:

- A munkaeszközt kizárólag annak kezelője használja.
- Javítást, átalakítást, karbantartást, külön oktatásban részesített megbízott személy végezhet.
- A kezelőn kívül, jogosulatlan személy ne tartózkodjon a veszélyes térben.
- A veszélyes teret bármikor biztonságban elhagyhassa a munkavállaló.
- Munkaeszközt csak a rendeltetésének megfelelő célra szabad használni.
- A kezelő számára, a mozgó elemek között legyen elegendő helye, valamennyi felhasznált, illetve előállított energiaforma és anyag biztonságos továbbításra, illetve onnan elvezetésre.
- Megfelelő kockázatkezelő intézkedések kerüljenek megtételre, ha közvetlenül a munkavégzéssel kapcsolatba fennáll a befejeződés veszélye, vagy ha a munkaeszköz kiszolgálása dobogóról, állványról vagy emelvényről történik;
- A munkaeszköz vezérlőberendezéseinek jól láthatóaknak, azonosíthatóaknak kell lenniük működtetése ne jelentsen veszélyt.
- A berendezést leállító rendelkezésnek elsőbbsége legyen az indító rendelkezéssel szemben.
- Munkaterületeket, a szükséges mértékben meg kell világítani.
- Munkaeszközök a magas/alacsony hőmérsékletű részeit megfelelő védelemmel kell ellátni.
- Karbantartási műveletet csak a munkaeszköz leállított állapotában szabad végezni. Ha ez nem lehetséges, megfelelő védőintézkedéseket kell tenni.
- Karbantartási utasítással rendelkező munkaeszközről naprakész karbantartási naplót, egyéb munkaeszköz biztonságot befolyásoló karbantartásáról naprakész nyilvántartást kell vezetni.
- A munkavállalónak, a munkaeszköz rendeltetészerű használatára való kioktatása szükséges (munkába álláskor, a munkaeszköz átalakításakor, új munkaeszköz használatba vételekor vagy üzembe helyezésekor).

➤ **A különleges munkaeszközökre, használatukra vonatkozó követelmények**

A mozgó munkaeszközök és használatuk többletkövetelményei

- A mozgó munkaeszközt úgy kell kialakítani, hogy a rajta elhelyezkedő munkavállaló egészségét, testi épségét fenyegető kockázat megszüntethető vagy csökkenthető legyen
- A munkaeszköz megfelelő kialakításával vagy átalakításával kell elhárítani, hogy a mozgó munkaeszköz és a hozzá csatlakozó kiegészítő berendezés, illetve vontatmány között az energiaátvivő rendszerben hirtelen blokkolás következzen be, és emiatt kockázat alakuljon ki. Ennek veszélyének elhárításához, megfelelő intézkedéseket meg kell tenni.
- A mozgó munkaeszköz egységei közötti energiaátvitelt biztosító berendezés, a talajjal ne érintkezzen, illetve ne szennyeződjék.
- A mozgó munkaeszközt úgy kell kialakítani, hogy a rendeltetészerű használat során a felborulásból, illetve átfordulásból eredő veszélyek csökkenjenek. Szükség esetén olyan műszaki megoldást kell alkalmazni, amely biztosítja a mozgó munkaeszköz pozícióban maradását.

Önjáró munkaeszközök esetén

- Önjáró munkaeszközt csak a borulás kockázatát megszüntető, illetve csökkentő megoldással lehet üzemeltetni.
- Meg kell akadályozni az munkaeszköz illetéktelen személy által történő elindítását;
- Ki kell kiküszöbölni a pályához kötött munkaeszközök összeütközését;
- A munkaeszközt fék- és rögzítő berendezéssel kell felszerelni;

- Könnyen hozzáférhető vészkipcsoló berendezésnek kell lennie, amely biztosítja a berendezés lefékezését és megállítását, ha ez biztonsági szempontból szükséges;
- A munkaeszköz kezelője részére megfelelő látóteret kell biztosítani
- Nem megfelelő látási viszonyok esetén, megfelelő világító berendezés szükséges
- Tűz leküzdéséhez szükséges eszköznek rendelkezésre kell állni
- Távvezérelt munkaeszköznek automatikusan le kell állni, a vezérlési zóna határán;

Munkavállaló emelésére/ mozgatására használt, teher emelésére tervezett munkaeszköz esetén

- A személytartó szerkezet lezuhanásából keletkező kockázatot ki kell küszöbölni. Ha ez a kockázat a biztonsági berendezéssel nem elhárítható, tartókötelet kell felszerelni, és annak jó állapotát minden munkakezdés előtt ellenőrizni kell.
- Ki kell zárni a munkavállalónak a személytartó szerkezetből történő kiesését, beszorulását, összenyomását, illetve a tárgyakkal történő nem szándékos érintkezését;
- Meghibásodás esetén a függve maradó személytartóban helyet foglaló munkavállaló mentése biztosítható legyen, ne kerüljön veszélybe.
- A személytartó véletlen elmozdulás ellen biztosított legyen.
- Önjáró munkaeszközt csak az arra előírt vezetői, illetve kezelői engedéllyel rendelkező munkavállaló vezethet és kezelhet.
- Dokumentált módon kell gondoskodni a kezelő oktatásáról.
- Az önjáró munkaeszköz közlekedési szabályait írásban kell meghatározni.
- Az önjáró munkaeszköz munkakörzetébe senki ne léphessen be illetéktelenül
- A munkavállaló akkor tartózkodhat mozgásban lévő munkaeszközön, ha erre a célra biztonságos tartózkodási helyet alakítottak ki. A munkaeszközön annak mozgása közben munka akkor végezhető, ha a munkaeszköz sebessége ennek megfelelően választható meg.
- A belső égésű motorral kialakított önjáró munkaeszközt zárt térben használni csak akkor lehet, ha jogszabályban meghatározott elegendő mennyiségű és minőségű levegő áll rendelkezésre.

A teher emelésére használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények

- Alapvető követelmény, hogy teheremelés céljára olyan munkaeszköz használható, amely stabilitását és terhelhetőségét megőrzi.
- Fontos! A munkaeszköz kiválasztásánál figyelembe kell venni az emelendő teher tömegét, alakját, a teher felfüggesztési és a teherviselő elemek csatlakozási pontjait, a függesztő eszközök alkalmazhatóságát és az emelés idején fennálló környezeti viszonyokat.
- Emelési műveletben résztvevőnek, ipari védősisakot kell viselni, fejsérülés veszélye esetén.
- Teher emelésére használt munkaeszközhöz naplót kell rendszeresíteni.
- A teher emelésére használt munkaeszközön fel kell tüntetni a névleges teherbírás értékét, az engedélyezett tényleges teherbírás értékeit, jól látható helyre rögzítve.
- A teherfelvevő és függesztő eszközöket megfelelően jelölni kell (azonosító, névleges teherbírás, utolsó teherpróba)
- A munkavállalót csak az erre a célra kialakított teher emelésére használt munkaeszközzel, illetve kiegészítő berendezéssel lehet emelni.
- A kezelő és a személytartó szerkezetben tartózkodó között az emelés teljes időtartama alatt a szóbeli kommunikáció lehetőségét biztosítani kell.
- Az emelés megkezdése előtt a mentés feltételeit meg kell tervezni, és biztosítani kell megfelelő, biztonságot nyújtó eszközöket.

- Fügő teher alatt senki nem tartózkodhat, amit jelezni kell.
- A szükséges biztonsági intézkedéseket írásban kell meghatározni a megemelt teher munkaválalók feletti mozgatása esetén. Ilyen esetben erőzárás elvén működő megfogó szerkezet, vákuumos vagy mágnes emelő nem alkalmazható.
- Írásban kell meghatározni azokat az intézkedéseket, amelyek két vagy több, helyhez kötött teher emelésére használt munkaeszközt egymás hatósugarába kerülése esetén betartandóak.
- Mozgó munkaeszkővel történő teheremelés esetén a gyártó által meghatározott kitámasztó eszköz és egyéb segédeszköz alkalmazása szükséges.
- Az együttes munkavégzés biztonsága érdekében külön technológiai utasítást kell kiadni, ha a terhet egyidejűleg két vagy több munkaeszkővel emelik. Az együttes emeléshez irányító személyt kell kijelölni.
- Teher emelésére kizárólag olyan munkaeszköz alkalmazható, amely az emelt terhet a részleges vagy teljes energia-kimaradás esetén is biztosan megtartja..
- Az emelésére használt munkaeszköz elhagyása után a kezelőnek gondoskodnia kell:
- a teher emelésére használt munkaeszköz előírt helyzetbe, hozásáról és az illetéktelen személy által történő használat megakadályozásáról.

A teher emelésére használt munkaeszköz részletes üzemeltetési követelményeit az üzemeltetési dokumentáció, az EBSZ, illetve a vonatkozó nemzeti szabványok tartalmazzák.

A magasban lévő munkahelyen ideiglenesen végzett munkánál használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények

- Magasban lévő munkahelyen, ahol ideiglenesen végeznek munkát, olyan eszközt kell a munkavállaló rendelkezésére bocsátani, amely lehetővé teszi a veszélytelen közlekedést.
- Elsősorban kollektív műszaki védelmet kell biztosítani.
- Veszély esetére biztosítani kell a menekülés és mentés lehetőségét.
- A lezuhanást megakadályozó rendszernek kellő szilárdságúnak és kialakításúnak kell lennie, a magasból történő lezuhanást megakadályozása érdekében
- A kollektív műszaki védelem csak létra becsatlakozási pontjánál, illetve lépcső bejáratánál szakítható meg.
- Hatékony kiegészítő biztonsági megoldást kell alkalmazni, ha a kollektív műszaki védelmi rendszert átmenetileg el kell távolítani.

Létrák használatára vonatkozó előírások

- A létra fellépői, illetve fokai munkaszintként akkor használhatók, ha más biztonságosabb munkaeszköz alkalmazása kockázatértékelés alapján nem .
- A létra használata során stabil legyen. A hordozható létra lábait szilárd alapra kell helyezni úgy, hogy a létrafokok vízszintes helyzetben maradjanak. A támasztó, illetve függesztett létrákat elcsúszás és kilengés ellen biztosítani kell.
- A kétágú létra lábainak szétcsúszását meg kell megakadályozni.
- A munkaszintek megközelítését lehetővé tevő létrának, egyéb kapaszkodási lehetőség hiányában legalább 1 méterre kell kinyúlnia az elérendő munkaszint fölé.
- Az egymásba illeszthető létrát úgy szabad használni, hogy a létraelemek egymáshoz képest ne mozdulhassanak el. A vontatható létrát használat előtt elmozdulás ellen biztosítani kell.
- A létrán a kapaszkodás és a biztonságos állás lehetősége mindenkor biztosított legyen.
- Sérült, deformálódott, hiányos létra nem használható.

A munkaállványok használatára vonatkozó követelmények

- A vonatkozó nemzeti szabvány előírásainak, vagy azzal legalább egyenértékű műszaki megoldás szerint tervezett, méretezett, ellenőrzött munkaállványt szabad használni.
- Szilárdsági és állékonyági számításokat kell végezni.
- A munkaállványt építési és bontási terv szerint kell felépíteni, használatba venni, illetve lebontani,
- A munkaállvány elemeinek biztosítaniuk kell a biztonságos munkavégzést és közlekedést.
- Az állványelemeket úgy kell elhelyezni és összeszerelni, hogy az egyes elemek a használat során ne tudjanak elcsúszni. A munkaállvány egyes elemei és a leesés elleni védelem elemei között nem lehet életet vagy testi épséget veszélyeztető közbenső nyílás vagy tér.
- A munkaállvány padozaton lévő feljáró nyílások nem helyezkedhetnek el egymás fölött.

Állványépítés

- Munkaállványt a munkáltató által írásban megbízott felelős személy közvetlen irányításával lehet építeni, bontani, vagy azon jelentős átalakítást végezni.
- Munkaállvány építését, átalakítását, illetve bontását végző munkavállalót ki kell oktatni.

Alpintechnika

Ha a magasban lévő ideiglenes munkahelyre a feljutást és a munkaeszköz munkavégzési helyzetbe állítását kötelek segítségével valósítják meg

Alapkövetelmények:

- két, egymástól független rögzítési ponttal rendelkező kötelet kell biztosítani (egyik az ereszkedő kötél, másik a biztosító kötél);
 - Teljes testhevederzetet kell biztosítani, azt a munkát végző köteles használni;
 - Az ereszkedő kötelet, a munkavállaló lezuhanását megakadályozó rendszerrel kell ellátni;
 - A munkavállaló által használt munkaeszközöket és egyéb segédeszközöket a munkahelyzet-rendszerhez vagy a segédkötélhez kell rögzíteni;
 - A munkát előzetesen meg kell tervezni, felügyeletet kell biztosítani. Biztosítani kell, hogy a veszélyes helyzetbe került munkavállalót menteni lehessen;
 - Az érintett munkavállalót elméleti és gyakorlati oktatásban kell részesíteni, ideértve a szükséges mentési eljárás megismertetését is;
 - Rendkívüli körülmények között, megengedhető egy kötél használata, mely esetben a munkavégzés felelős irányítója a munkavégzést, annak teljes időtartama alatt személyesen felügyeli.
- Az ipari alpintechnikai tevékenységre vonatkozó részletes követelményeket az ipari alpintechnikai tevékenység biztonsági szabályzatáról szóló 11/2003. (IX. 12.) FMM rendelet, illetve a vonatkozó nemzeti szabványok tartalmazzák.

Önellenőrző kérdések

(Munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményei)

1. Munkaeszköz fogalma:

Válasz:

Minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak, vagy azzal összefüggésben használnak (kivéve: az egyéni védőeszközt)

2. Időszakos ellenőrző felülvizsgálat?

Válasz:

az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó olyan munkaeszköznek – a munkáltató által meghatározott gyakoriságú – felülvizsgálata, amely a károsító hatások lehetősége miatt a munkavállalók munkahelyi biztonságát és egészségét veszélyeztető helyzetet idézhet elő;

3. A kiefeszültségű erősáramú villamos berendezés közvetett érintés elleni védelmének, valamint az érintésvédelmi berendezés megfelelőségének ellenőrző felülvizsgálatairól, milyen tevékenységek elvégzésének a keretében kell gondoskodni?

Válasz:

Szerelői ellenőrzés, illetve szabványossági felülvizsgálat keretében.

4. Milyen esetekben van szükség szerelői ellenőrzés elvégzésére?

Válasz:

Villamos berendezés, illetve érintésvédelmi berendezés:

- létesítése, bővítése, átalakítása és javítása után a szerelés befejező műveleteként;
- érintésvédelmének hibájára vagy hiányosságára visszavezethető rendellenesség észlelése esetén első lépésként;
- minden érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálata alkalmával, annak bevezető részeként; vagy
- jogszabályban meghatározott gyakoriságú időszakos ellenőrző felülvizsgálatok esetén.

5. Milyen gyakorisággal kell elvégezni az időszakos ellenőrző felülvizsgálatot szerelői ellenőrzéssel?

Válasz:

- Kéziszerszámokon és hordozható biztonsági transzformátorokon **évente**;
- Az összekötő és felhasználói berendezésekről, valamint a potenciálisan robbanásveszélyes közegben működő villamos berendezésekről és védelmi rendszerekről szóló 40/2017. (XII. 4.) NGM rendelet (Villamos Műszaki Biztonsági Szabályzat) szerinti lakóépület, kommunális épület és egyéb épület villamos berendezésein **hatévente**;
- Azon villamos berendezésrészen, amelyre a fentiek szerint nincs külön gyakoriság előírva, az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat alkalmával, annak bevezető részeként **háromévente**.

6. Milyen esetekben van szükség szabványossági felülvizsgálat elvégzésére?

Válasz:

- új villamos berendezés létesítésekor az üzemszerű használatbavétel előtt;
- a villamos berendezés bővítése, átalakítása és javítása alkalmával, a szerelői ellenőrzés elvégzése után;
- az érintésvédelem hibájára vagy hiányosságára visszavezethető, minden olyan rendellenesség észlelése esetén, amelynél a rendellenességi ok meghatározása, a javításhoz szükséges hiba behatárolása szerelői ellenőrzéssel nem volt elvégezhető; vagy
- jogszabályban meghatározott gyakoriságú időszakos ellenőrző felülvizsgálat esetén.

7. Az időszakos ellenőrző felülvizsgálatot milyen gyakorisággal kell elvégezni a munkahelynek minősülő helyen?

Válasz:

Az időszakos ellenőrző felülvizsgálatot - a Villamos Műszaki Biztonsági Szabályzat rendelet szerinti lakóépület, kommunális épület és egyéb épület villamos berendezései kivételével - szabványossági felülvizsgálattal rendszeresen, legalább háromévente kell elvégezni a munkahelynek minősülő helyen

8. Milyen adatokat kell tartalmaznia a villamos érintésvédelmi vizsgálatok írásbeli dokumentálásának?

Válasz:

- A felülvizsgálat mely berendezésre terjedt ki;
- a vizsgálatot végző felelős személy nevét és az érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálói vizsgabizonyítványának számát;
- milyen ok miatt került sor a vizsgálatra;
- mikor végezték a vizsgálatot;
- az irat végén a hitelesítést, amely a dátumot és a vizsgálatot végző aláírását foglalja magába.

9. Mely rendelet írja elő alapvetően, hogy a munkáltató köteles a munkavállaló munkavégzéséhez olyan munkaeszközt rendelkezésre bocsátani, amely kialakításában, felépítésében és az alkalmazott védelmi megoldások tekintetében megfelel a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, és alkalmas az adott munkahelyi körülmények között az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos használatra?

Válasz:

A 10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről.

10. Soroljon fel néhány olyan általános, biztonságra ható feltételt, melyeket a munkaeszközök vezérlőberendezéseinek ki kell elégíteniük?

Válasz:

- Jól láthatóaknak és azonosíthatóaknak kell lenniük és ahol szükséges, azokat megfelelő - tartós módon elhelyezett - jelzéssel kell ellátni;

- A vezérlőberendezést lehetőség szerint a veszélyes téren kívül és olyan módon kell elhelyezni, hogy működtetése - ideértve a kezelő akaratától független vagy váratlan működtetést is - ne jelentsen veszélyt;
- Olyan vezérlőberendezésnek, amely a munkaeszköz kezelője részére biztosítja az automatikusan működő biztonsági jelzést, biztonságosnak kell lennie, meghibásodása vagy megrongálódása nem idézhet elő veszélyes helyzetet, ezért a vezérlőberendezés kiválasztásakor figyelembe kell venni azokat a meghibásodásokat, zavarokat és korlátokat, amelyekre a tervezett használat során számítani lehet.

11. Soroljon fel néhány, a munkaeszközök kezelőelemeivel kapcsolatos követelményt!

Válasz:

- A munkaeszközt el kell látni olyan kezelőelemmel, amely azt biztonságosan működteti és veszély esetén is biztosítja a munkaeszköz biztonságos állapotba kerülését, annak teljes vagy részleges leállításával;
- A munkaeszköz indító berendezésének kiválasztásánál figyelembe kell venni a várható üzemzavarokat, valamint az üzemeltetési kieséseket;
- A munkaeszközt - az előbbieken meghatározottakon túl - a várható veszélytől és a rendes leálláshoz szükséges időtől függően el kell látni megfelelő számú vészkipcsoló berendezéssel. Amikor a munkaeszköz vagy annak veszélyes részei leálltak, az érintett működtető egység energiaellátását a vezérlésnek meg kell szakítania;
- Műszaki megoldással kell biztosítani, hogy a berendezést leállító rendelkezésnek elsőbbsége legyen az indító rendelkezéssel szemben;
- A vészkipcsoló berendezés kezelőelemeit úgy kell elhelyezni, hogy azt a kezelő, vagy más, a veszély bekövetkezését észlelő személy könnyen elérje és veszélytelenül tudja működtetni;

12. Soroljon fel néhány követelményt, melyeknek meg kell felelniük a munkaeszközön alkalmazott biztonsági berendezésnek!

Válasz:

- Stabil kialakítású;
- Nem okoz többletkockázatot;
- Nem távolítható el, vagy nem hatástalanítható könnyen;
- A mozgó résztől megfelelő távolságot biztosít;
- Nem akadályozza a munkaeszköz működésének figyelemmel kísérését, és
- Lehetővé teszi a szereléshez vagy a karbantartáshoz szükséges műveletek elvégzését anélkül, hogy a biztonsági berendezéseket leszerelnék, valamint a hozzáférést arra a területre korlátozza, ahol a munkát el kell végezni.

Munkaeszközök használatával kapcsolatos önellenőrző kérdések.

1. Mikor kell a munkavállalót munkavédelmi oktatás keretében tájékoztatni/oktatni, a munkaeszközök használatával összefüggésben?

Válasz:

Munkába álláskor, a munkaeszköz átalakításakor, új munkaeszköz használatba vételekor vagy üzembe helyezésekor.

2. A munkaeszközök használatával összefüggésben tartandó oktatás keretében miről kell a munkavállalót tájékoztatni/oktatni?

Válasz:

- A munkaeszköz üzembe helyezéséről, használatáról;
- A többfunkciós és a cserélhető munkaeszköz vagy a kiegészítő berendezés fel- és leszereléséről, működtetéséről;
- A munkaeszköz meghibásodási lehetőségeiről, a munkavállalónak a hiba elhárításával kapcsolatos feladatáról;
- A rendkívüli körülmények bekövetkezése esetén szükséges teendőkről;
- A különböző alkalmazási célú védőburkolatokról és biztonsági berendezésekről;
- A munkaeszköz rendeltetésellenes használatáról és annak következményeiről;
- A veszélyes terek megközelítéséről, az alkalmazott védelmi megoldásokról;
- A munkavállaló munkakörébe tartozó beállítási feladatokról;
- A munkaeszköz használatához szükséges egyéni védőeszközök és használatuk követelményeiről, és
- A munkaeszköz üzemeltetéséből adódó helyi sajátosságokról.

A különleges munkaeszközökre és használatukra vonatkozó követelményekkel kapcsolatos önellenőrző kérdések

1. Azt a mozgó munkaeszközt, amelyben munkavállaló tartózkodik, hogyan kell kialakítani ahhoz, hogy a rendeltetészerű használat során a felborulásból, illetve átfordulásból eredő veszélyek csökkenjenek?

Válasz:

El kell látni őket:

- olyan biztonsági berendezéssel, amely kizárja, hogy a munkaeszköz billenése meghaladja a negyed fordulatot;
- olyan berendezéssel, amely lehetővé teszi, hogy a benne, illetve rajta tartózkodó munkavállaló részére elegendő szabad hely maradjon, ha a negyed fordulatot meghaladó billenésből eredően szerkezeti összenyomódás következik be; vagy
- egyéb, az előbbieken meghatározott védelmi hatékonyságot biztosító berendezéssel.

2. Milyen megoldással lehet üzemeltetni önjáró munkaeszközt a borulás kockázatának megszüntetése, illetve csökkentése érdekében?

Válasz:

Amely

- megakadályozza a munkaeszköz borulását;
- biztosítja, hogy felborulás esetén az önjáró munkaeszközön helyet foglaló munkavállaló részére az eszköz elemei, illetve az elemek és a padozat között elegendő szabad tér maradjon; vagy
- lehetővé teszi a munkavállaló pozícióban tartását úgy, hogy a felboruló munkaeszköz részével ne kerülhessen érintkezésbe.

Az utóbbi két esetre meghatározott követelmény helyettesíthető vezetőfülke alkalmazásával is.

3. Milyen követelményeknek kell megfelelnie annak az önjáró munkaeszköznek, amelynek mozgása a munkavállalóra kockázatot jelenthet?

Válasz:

- berendezés alkalmazásával meg kell akadályozni a munkaeszköz illetéktelen személy által történő elindítását;
- berendezéssel kell kiküszöbölni a pályához kötött munkaeszközök egyidejű mozgása során ezek összeütközését;
- a munkaeszközt fék- és rögzítő berendezéssel kell felszerelni;
- a munkaeszközön könnyen hozzáférhető helyen olyan kezelőelemnek vagy automatikusan kioldódó vészkipcsoló berendezésnek kell lennie, amely a fő működtető rendszer meghibásodása esetén biztosítja a berendezés lefékezését és megállítását, ha ez biztonsági szempontból szükséges;
- a munkaeszköz kezelője részére megfelelő látóteret kell biztosítani kockázatértékelés alapján meghatározott segédeszköz alkalmazásával;
- éjszakai vagy nem megfelelő látási viszonyok között alkalmazott munkaeszköznek rendelkeznie kell a munkavállaló biztonságos munkavégzésének és az elvégzendő munka követelményeinek megfelelő olyan világító berendezéssel, amely elegendő biztonságot nyújt a munkavállaló számára;
- tűz leküzdéséhez szükséges eszköznek rendelkezésre kell állni, ha a munkaeszköz, illetve a hozzákapcsolt pótkocsi, vagy a rajta elhelyezett rakomány tűzveszély kockázatát rejt magában, és ezáltal veszélyeztetheti a munkavállalót a munkaeszközön vagy az alkalmazás helyén;
- a távvezérelt munkaeszköznek automatikusan le kell állni, ha az ellenőrzött vezérlési zóna határára ér;
- annak a távvezérelt munkaeszköznek, amely rendeltetésszerű alkalmazási körülmények között a munkavállalónak ütközhet, vagy őt valaminek nekiszoríthatja, rendelkeznie kell olyan biztonsági berendezéssel, amely az összeütközés és összenyomás veszélyét kiküszöböli vagy csökkenti.

4. Hogyan kell kialakítani azt a teher emelésére tervezett munkaeszközt, amelyet a munkavállaló emelésére vagy mozgatására használnak?

Válasz:

- a személytartó szerkezet lezuhanásából keletkező kockázatot az erre alkalmas berendezés kiküszöbölje;
- Ha ez a kockázat a biztonsági berendezéssel nem elhárítható, megnövelt biztonsági tényező figyelembevételével alkalmazott tartókötelet kell felszerelni, és annak jó állapotát minden munkakezdés előtt ellenőrizni kell.
- a munkavállalónak a személytartó szerkezetből történő kiesését kizárja;
- a munkavállaló beszorulását, összenyomását, illetve a tárgyakkal történő nem szándékos érintkezését kizárja;
- a berendezés meghibásodása esetén a függve maradó személytartóban helyet foglaló munkavállaló ne kerüljön veszélybe és mentése biztosítható legyen;

A teher emelésére használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többletkövetelmények önellenőrző kérdései

1. Soroljon fel néhány, a teher emelésére használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó követelményt?

Válasz:

- Alapvető követelmény, hogy teheremelés céljára olyan munkaeszköz használható, amely stabilitását és terhelhetőségét megőrzi.
- Fontos! A munkaeszköz kiválasztásánál figyelembe kell venni az emelendő teher tömegét, alakját, a teher felfüggesztési és a teherviselő elemek csatlakozási pontjait, a függesztő eszközök alkalmazhatóságát és az emelés idején fennálló környezeti viszonyokat.
- Emelési műveletben résztvevőknek, ipari védősisakot kell viselni, fejsérülés veszélye esetén.
- Teher emelésére használt munkaeszközhöz naplót kell rendszeresíteni.
- A teher emelésére használt munkaeszközön fel kell tüntetni a névleges teherbírás értékét, az engedélyezett tényleges teherbírás értékeit, jól látható helyre rögzítve.
- A teherfelvevő és függesztő eszközöket megfelelően jelölni kell (azonosító, névleges teherbírás, utolsó teherpróba)
- A munkavállalót csak az erre a célra kialakított teher emelésére használt munkaeszközzel, illetve kiegészítő berendezéssel lehet emelni.
- A kezelő és a személytartó szerkezetben tartózkodó között az emelés teljes időtartama alatt a szóbeli kommunikáció lehetőségét biztosítani kell.
- Az emelés megkezdése előtt a mentés feltételeit meg kell tervezni, és biztosítani kell megfelelő, biztonságot nyújtó eszközöket.
- Független teher alatt senki nem tartózkodhat, amit jelezni kell.
- A szükséges biztonsági intézkedéseket írásban kell meghatározni a megemelt teher munkavállalók feletti mozgatása esetén. Ilyen esetben erőzárás elvén működő megfogó szerkezet, vákuumos vagy mágnes emelő nem alkalmazható.
- Írásban kell meghatározni azokat az intézkedéseket, amelyek két vagy több, helyhez kötött teher emelésére használt munkaeszközt egymás hatósugarába kerülése esetén betartandóak.
- Mozgó munkaeszközzel történő teheremelés esetén a gyártó által meghatározott kitérítési eszköz és egyéb segédeszköz alkalmazása szükséges.
- Az együttes munkavégzés biztonsága érdekében külön technológiai utasítást kell kiadni, ha a terhet egyidejűleg két vagy több munkaeszközzel emelik. Az együttes emeléshez irányító személyt kell kijelölni.
- Teher emelésére kizárólag olyan munkaeszköz alkalmazható, amely az emelt terhet a részleges vagy teljes energia-kimaradás esetén is biztosan megtartja..
- Az emelésére használt munkaeszköz elhagyása után a kezelőnek gondoskodnia kell: a teher emelésére használt munkaeszköz előírt helyzetbe, hozásáról és az illetéktelen személy által történő használat megakadályozásáról.

2. Milyen dokumentáció, illetve rendelet tartalmazza, a teher emelésére használt munkaeszköz részletes üzemeltetési követelményeit?

Válasz:

A munkaeszköz üzemeltetési dokumentációja, az EBSZ (47/1999. (VIII. 4.) GM rendelettel kiadott Emelőgép Biztonsági Szabályzat), illetve a vonatkozó nemzeti szabványok.

A magasban lévő munkahelyen ideiglenesen végzett munkánál használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó többlet-követelmények önellenőrző kérdései

1. Soroljon fel néhány, a magasban lévő munkahelyen ideiglenesen végzett munkánál használt munkaeszközökre és használatukra vonatkozó követelményt!

Válasz:

- Magasban lévő munkahelyen, ahol ideiglenesen végeznek munkát, olyan eszközt kell a munkavállaló rendelkezésére bocsátani, amely lehetővé teszi a veszélytelen közlekedést.
- Elsősorban kollektív műszaki védelmet kell biztosítani.
- Veszély esetére biztosítani kell a menekülés és mentés lehetőségét.
- A lezuhanást megakadályozó rendszernek kellő szilárdságúnak és kialakításúnak kell lennie, a magasból történő lezuhanást megakadályozása érdekében
- A kollektív műszaki védelem csak létra becsatlakozási pontjánál, illetve lépcső bejáratánál szakítható meg.
- Hatékony kiegészítő biztonsági megoldást kell alkalmazni, ha a kollektív műszaki védelmi rendszert átmenetileg el kell távolítani.

2. Soroljon fel néhány, a létrák használatára vonatkozó előírást!

Válasz:

- A létra fellépői, illetve fokai munkaszintként akkor használhatók, ha más biztonságosabb munkaeszköz alkalmazása kockázatértékelés alapján nem.
- A létra használata során stabil legyen. A hordozható létra lábait szilárd alapra kell helyezni úgy, hogy a létrafokok vízszintes helyzetben maradjanak. A támasztó, illetve függesztett létrákat elcsúszás és kilengés ellen biztosítani kell.
- A kétágú létra lábainak szétcsúszását meg kell megakadályozni.
- A munkaszintek megközelítését lehetővé tevő létrának, egyéb kapaszkodási lehetőség hiányában legalább 1 méterre kell kinyúlnia az elérendő munkaszint fölé.
- Az egymásba illeszthető létrát úgy szabad használni, hogy a létraelemek egymáshoz képest ne mozdulhassanak el. A vontatható létrát használat előtt elmozdulás ellen biztosítani kell.
- A létrán a kapaszkodás és a biztonságos állás lehetősége mindenkor biztosított legyen.
- Sérült, deformálódott, hiányos létra nem használható.

3. Soroljon fel néhány, a munkaállványok használatára vonatkozó követelményt!

Válasz:

- A vonatkozó nemzeti szabvány előírásainak, vagy azzal legalább egyenértékű műszaki megoldás szerint tervezett, méretezett, ellenőrzött munkaállványt szabad használni.
- Szilárdsági és állékonysági számításokat kell végezni.
- A munkaállványt építési és bontási terv szerint kell felépíteni, használatba venni, illetve lebontani,
- A munkaállvány elemeinek biztosítaniuk kell a biztonságos munkavégzést és közlekedést.
- Az állványelemeket úgy kell elhelyezni és összeszerelni, hogy az egyes elemek a használat során ne tudjanak elcsúszni. A munkaállvány egyes elemei és a leesés elleni védelem elemei között nem lehet életet vagy testi épséget veszélyeztető közbenső nyílás vagy tér.
- A munkaállvány padozaton lévő feljáró nyílások nem helyezkedhetnek el egymás fölött.

4. Melyik rendelet tartalmazza az ipari alpin technikai tevékenységre vonatkozó részletes követelményeket?

Válasz:

Az ipari alpin technikai tevékenység biztonsági szabályzatáról szóló 11/2003. (IX. 12.) FMM rendelet, illetve a vonatkozó nemzeti szabványok tartalmazzák.

5. Milyen követelményeket kell teljesíteni, ha a magasban lévő ideiglenes munkahelyre a feljutást és a munkaeszköz munkavégzési helyzetbe állítását, kötelek segítségével valósítják meg?

Válasz:

- A munkavégzéshez két, egymástól független rögzítési ponttal rendelkező kötelet kell biztosítani, amelyből az egyik az ereszkedő kötél, a másik a biztosító kötél;
- A munkavállaló részére a biztosító kötélelhez csatlakoztatott teljes testhevederet kell biztosítani, azt a munkát végző köteles használni;
- Az ereszkedő kötelet a szükséges irányú haladást lehetővé tevő, a leesés megelőzésére szolgáló önzáró eszközzel kell ellátni arra az esetre, ha a munkát végző elveszíti az ellenőrzést saját mozgása felett. A biztosító kötelet szinkronizált mozgású, a munkavállaló haladását követő, lezuhanását megakadályozó rendszerrel kell ellátni;
- A munkavállaló által a munkavégzés során használt munkaeszközöket és egyéb segédeszközöket a munkahelyzet-rendszerhez vagy a segédkötélhez kell rögzíteni;
- A munkát előzetesen meg kell tervezni, és a munkavégzés alatt folyamatosan felügyeletet kell biztosítani oly módon, hogy a felügyeletet ellátó személy szükség szerint bármikor segítséget tudjon nyújtani. Biztosítani kell, hogy a veszélyes helyzetbe került munkavállalót menteni lehessen;
- Az érintett munkavállalót a munkavégzéshez szükséges ismeretekre és az alkalmazott munkafolyamatra vonatkozóan elméleti és gyakorlati oktatásban kell részesíteni, ideértve a szükséges mentési eljárás megismertetését is;
- A munkáltató írásos engedélye alapján - rendkívüli körülmények között, amikor a kockázatértékelés megállapítása szerint a két kötél alkalmazása a munka során fokozott veszélyt jelentene - megengedhető egy kötél használata. Ilyen esetben a munkavégzés felelős irányítója a munkavégzést, annak teljes időtartama alatt személyesen felügyeli.

8. Veszélyes munkaeszközök további követelményei

Kulcsszavak (meghatározások):

Üzembe helyezés, Próbaüzem, Időszakos biztonsági felülvizsgálat, Ellenőrző felülvizsgálat, Veszélyes munkaeszköz, Újraindítás, Áttelepítés, Munkavédelmi üzembe helyezés

Fontos! A MüM rendelet 1/a. és 1/b. mellékleteiben felsoroltakon túl veszélyes munkaeszköznek minősül az Mvt. 87. § 11. pontja alapján meghatározott, illetve a hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz is.

A munkaeszközökkel kapcsolatos eljárások/vizsgálatok összehasonlítása

VESZÉLYES munkaeszköz	Veszélyesnek nem minősülő munkaeszköz
Létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia Mvt. 87. § 11. pont	Biztonsága a szereléstől függhet NGM 17. §
Üzembe helyezés Mvt. 21. § (1)	Ellenőrző felülvizsgálat NGM 17. § (1)
Időszakos biztonsági felülvizsgálat Mvt. 23. § (1) Időszakos (szerkezeti/fő-) vizsgálat (emelőgépek, teherfelvevő eszközök) EBSZ I. fejezet 7.2.	Időszakos ellenőrző felülvizsgálat NGM 18. § (1)
Újraindítás, áttelepítés Mvt. 21. § (6)	Ismételt használatba vétel NGM 20. §
Sorön kívüli ellenőrzés Mvt. 23. § (2)	
Jelzési kötelezettség a telephelyen kívüli használatnál MÜM. 3. § (3)	Jelzési kötelezettség a telephelyen kívüli használatnál NGM 18. § (4)
Elvégzése általában szaktevékenység	Megbízott személy (nem szaktevékenység)

Üzembe helyezés

Az előírások szerint a veszélyesnek minősülő munkaeszközöket üzemeltetni csak munkavédelmi üzembe helyezés után szabad.

Munkavédelmi üzembe helyezés: az a munkavédelmi eljárás, amelynek során az üzemeltető meggyőződik arról, hogy az adott létesítmény, munkahely, technológia, munkaeszköz a munkavédelmi követelményeket kielégíti, és üzemeltetését elrendeli.

Az üzembehelyezésre/használatbavételre/üzemeltetésre/ellenőrzésekre vonatkozó főbb jogszabályok:

- **1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről (Mvt.)**
- **5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet** a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról (**MüM**)
- **10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet** a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről (**NGM**)
- **Mvt. 18. § (3) Munkaeszközt üzembe helyezni, valamint használatba venni csak abban az esetben szabad, ha az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit kielégíti, és rendelkezik az adott munkaeszköze, mint termékre, külön jogszabályban meghatározott EK-megfelelőségi nyilatkozattal, illetve a megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentummal (pl. tanúsítvány).**
(6) Amennyiben külön jogszabály egyes munkaeszközök üzembe helyezését hatósági engedélyhez köti, ez a hatósági engedély egyenértékű a (3) bekezdés szerinti megfelelőségi tanúsítvánnyal.

Munkavédelmi üzembe helyezéshez kapcsolódó főbb fogalom-meghatározások

- NGM 2. § a) **ellenőrző felülvizsgálat:** az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó munkaeszköz szerelését követő, illetve az üzemeltetés megkezdését, valamint az új munkahelyen történő felállítást megelőző - az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos körülmények meglétét ellenőrző - vizsgálat;
- Mvt. 21. § szerint:
Veszélyes munkaeszköznek minősül az Mvt. 87. § 11. pontja alapján, illetve a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott, valamint a hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz. (MÜM 1/a., 1/b. mell.)
- A munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a **munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat**. E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti a 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket.
A vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.
- Mvt. 87. § 10. **Újraindítás:** az olyan - munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezett - munkaeszköz, technológia újbóli üzembe helyezése, amelyet műszaki okból egybefüggően 30 napot meghaladóan nem használtak, vagy amelyen teljes szétszereléssel együtt járó javítási munkafolyamatot végeztek.
- Mvt. 87. § 1. **Áttelepítés:** munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezésre kötelezett munkaeszköz olyan áthelyezése, amely üzembe helyezési, üzemeltetési körülményei tekintetében lényeges változást okoz.
- A MÜM 1/a. mellékletében felsoroltakon kívül **veszélyesnek tekintendő:**
Az a létesítmény, munkaeszköz, anyag/keverék, munkafolyamat, technológia (beleértve a fizikai, biológiai, kémiai kóroki tényezők expozíciójával járó tevékenységeket is), amelynél a

munkavállalók egészsége, testi épsége, biztonsága megfelelő védelem hiányában károsító hatásnak lehet kitéve

Az üzembe helyezés személyi/tárgyi/szervezési feltételei

❖ Az üzembe helyezés **személyi feltételei**

A munkáltatónak el kell végeztetnie a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatot. A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

• A vizsgálatot végző(k) **szakképesítése:**

- A munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatokat csak külön jogszabályban meghatározott **munkavédelmi szakképesítéssel** rendelkező személynek kell végeznie,
- Munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig **munkaegészségügyi** [foglalkozás-orvostan (üzemorvostan), munkahigiéne, közegészségtan-járványtan, megelőző orvostan és népegészségtan] **szakképesítéssel**, rendelkező személylyel végezheti.

❖ **Tárgyi feltételek:**

- A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat keretében a munkáltatónak biztosítani kell, hogy az adott munkahelyen a munkakörülmények megfelelőségét, a fellépő veszélyek és ártalmak mértékét **műszeres vizsgálatokkal** állapítsák meg.
- E vizsgálat eredményei alapján kell eldönteni, hogy az eredmények kielégítik-e a jogszabályokban, illetve a szabványokban rögzített értékeket.
- A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatnak ki kell térnie mindazokra a körülményekre, amelyeket egy adott munkahelyen, illetve munkaeszköznel a munkavédelmi előírások alapján biztosítani kell.

❖ **Szervezési feltételek:**

- **Munkarend** kialakítása (szükséges pihenőidő, túlzott fizikai, idegi terhelés megakadályozása, kedvező üzemi légkör);
- **Megfelelő számú** és szakképzettségű kioktatott **személy** biztosítása (egyedüli munkavégzés tilalma pl. beszállási munkáknál, egyes villamos szerelési tevékenységnél);
- Munkavédelmi **eljárások biztosítása** (mérések, feltárt hiányosságok elhárítása).

A szabályos üzembe helyezéshez szükséges főbb dokumentumok:

- A létesítést végzők **nyilatkozatai**;
- A munkavédelmi követelmények kielégítését bizonyító **mérési eredmények**;
- **EK-megfelelőségi nyilatkozat** (gyártói), a megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentumok (pl. tanúsítványok);
- A szükséges **hatósági engedélyek**;
- **Akkreditált szervezet által kiadott vizsgálati jegyzőkönyv.** (Ez csupán a munkaeszközre vonatkozik, a telepítési körülményeket értelemszerűen nem tartalmazza.);
- **Üzemeltetési dokumentáció** magyar nyelven.

A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat jegyzőkönyvének tartalmaznia kell:

- A vizsgálat megnevezését;
- A gép/technológia típusjelét és megnevezését;
- A gép/technológia gyártási számát, azonosítóját;

- A vizsgálat kezdetének és lezárásának időpontját;
- A vizsgálatot végző személyek nevét, (munkabiztonsági és munkaegészségügyi) szakképzettségét/vizsgálati jogosultságát az általuk végzett vizsgálatok szerint;
- A követelményjegyzéket, a követelmények azonosítóit, illetőleg a jegyzőkönyv megállapításában azokra utaló rövidítéseket;
- Vizsgálatok helyét, módját (ezek minden vizsgálati pont vonatkozásában egyértelműen felgyenek tüntetve), eszközeit és körülményeit;
- Mások által tanúsított és elfogadott vizsgálati eredményeket és azok azonosítóit;
- Az eltérési engedély azonosítóit és az előírástól való eltérés módját.

Az előzetes vizsgálati jegyzőkönyv megállapításai:

- A jegyzőkönyvben egy ponton belül kell leírni a megállapítást, a követelményt vagy annak azonosító jelét (pl. a hivatkozott szabvány jelzetét és szakaszának számát), az értékelést, és esetleg javaslatot a hibaelhárítás módjára.
- A jegyzőkönyvben a megállapításokat számozással kell ellátni.
- A jegyzőkönyvnek összefoglaló értékeléssel és döntéssel kell zárulnia.
- A jegyzőkönyv keltét és az aláírást fel kell tüntetni.

Ha a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat eredményei megfelelőek, a munkáltató a megfelelőséget igazoló tanúsítások alapján, illetve hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz, stb. esetén a hatósági engedély birtokában írásban elrendeli az üzemeltetést.

Jó munkavédelmi gyakorlatra utalhat, ha a munkáltató rendelkezik a veszélyes (és nem veszélyes) munkaeszközöire vonatkozó, minden fontos tény, állapotot tartalmazó, naprakész nyilvántartással, adatbázissal.

Próbaüzem

Próbaüzem célja: a technológia, a munkaeszköz feladatszerű működtetése annak megállapítása érdekében, hogy az a tervezett összes feladatát maradéktalanul képes ellátni.

Próbaüzem veszélye:

Próbaüzem kockázata nyilvánvalóan nagyobb, mint a későbbi üzemszerű működés esetén, ezért szabályozni kell a munkáltatónak az eljárás személyi, tárgyi és szervezési feltételeket.

❖ A próbaüzem személyi feltételei:

- A próbaüzem megszervezésére, irányítására és ellenőrzésére **egyszemélyi felelőst** kell megbízni írásban. akinek a próbaüzem alatt jelen kell lennie.
- Próbaüzem alatt csak a legszükségesebb, **arra felkészült** a munkával **megbízott személyek** tartózkodhatnak a helyszínen, ill. a veszélyzónában.
- Próbaüzem elrendelése előtt a résztvevőket erre is vonatkozó munkavédelmi oktatásban kell részesíteni.

❖ A próbaüzem tárgyi feltételei: (A próbaüzemet csak akkor lehet elkezdni, ha)

- A munkahely kielégíti a munkavédelmi követelményeket
- Üzemeltetési dokumentumok magyar nyelven rendelkezésre állnak.
- Mentési eszközök és egyéni védőeszközök biztosítottak.

- Szükség szerint lehatárolták a próbaüzem területét, az illetéktelenek elől.

❖ **A próbaüzem szervezési feltételei:**

- A próbaüzem feltételeit, időbeli lefolyását írásban meg kell határozni.
- A szükséges méréseket a próbaüzem megkezdése előtt el kell végezni,
- Esetleges hatósági engedélyekről kell gondoskodni.
- Munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatot kell végezni,
- Képzett elsősegélynyújtónak elérhető távolságban kell lennie.
- Szükség szerint mentési tervet kell kidolgozni.
- Próbaüzemeltetésről részletes naplót (feljegyzéseket) kell vezetni,
- Eredményes próbaüzem után a munkavédelmi üzembe helyezési eljárást el kell végezni.

Időszakos biztonsági felülvizsgálat

A biztonságos állapot megőrzése érdekében a **veszélyes technológiát**, továbbá az Mvt. 21. § (2) bekezdésében meghatározott **veszélyes munkaeszközt**, továbbá **azt a munkaeszközt** is, amelynek időszakos biztonsági felülvizsgálatát **jogszabály, szabvány, vagy a rendeltetésszerű és biztonságos üzemeltetésre, használatra vonatkozó dokumentáció előírja, időszakosan biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni.**

A felülvizsgálat elvégzése, elvégeztetése munkáltatói kötelezettség.

❖ **Személyi feltételek**

- A szakirányú szakmai képzettség elengedhetetlen.
- A veszélyes technológia esetében:
Szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.
- Alapesetben a feltételek:
 - szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (elvégzése munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül) vagy
 - külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve erre akkreditált intézmény végezheti. (Az erre való jogosultságot az informálódás keretében ellenőrizni kell.)

❖ **Az időszakos biztonsági felülvizsgálatok időköze**

Az üzemeltetőnek ötévenként kell elvégeznie, ha jogszabály, szabvány vagy az üzemeltetési dokumentáció ennél gyakoribb felülvizsgálati időszakot nem ír elő.

❖ **Az időszakos biztonsági felülvizsgálathoz szükséges dokumentumok**

- a létesítést végzők (alapesetben: tervező, kivitelező) nyilatkozatai,
- a munkavédelmi követelmények kielégítését bizonyító mérési eredmények
- a munkaeszközre vonatkozó megfelelőségi nyilatkozatok (gyártói), a megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentumok (pl. tanúsítványok),
- a szükséges hatósági engedélyek
- a MüM rendelet 1/b. mellékletében meghatározott egyes veszélyes munkaeszközök üzembe helyezésének feltétele az adott munkaeszköz megfelelőségének vizsgálatán alapuló, a vizsgálat eredményét is tartalmazó, akkreditált szervezet által kiadott vizsgálati jegyzőkönyv. (Csak a munkaeszközre vonatkozik, a telepítési körülményekre nem),
- a szakszerű kezelés melletti rendeltetésszerű használatot biztosító üzemeltetési dokumentáció magyar nyelven. (Ezek lehetnek: a műszaki leírás, a kezelési, üzemeltetési dokumentum, az üzembe helyezési dokumentum, karbantartási dokumentum)
- A vizsgálatot végzők, abban résztvevők azonosító, és a szakképesítésre vonatkozó adatai.

❖ **Az időszakos biztonsági felülvizsgálattal szembeni követelmények**

- Vizsgálni kell, hogy a vizsgált veszélyes munkaeszköz, technológia kielégíti-e a meghatározott/előírt követelményeket.
- Jegyzékbe kell foglalni (azonosítható módon) azokat a követelményeket, amit az időszakos biztonsági felülvizsgálat vizsgálat során figyelembe vettek.
- Mérsni kell a mérhető tulajdonságoknak a munkavédelmi követelményekben megadott értékeit. (Kivéve, ha azok a nélkül is minősíthetők).
 - Ha volt mérés, a mérési eredményeket össze kell vetni a dokumentáció adataival és a munkavédelmi követelményekkel.
- Vizsgálni kell:
 - a dokumentáció és a gép azonosságát;
 - valamennyi előírt dokumentum meglétét és tartalmát;
 - a kollektív védőeszközöket (védőberendezéseket) a rendeltetésszerű alkalmasság szempontjából;
 - a feliratokat, a jelképeket, a szín- és alakjeleket.

A **felülvizsgálat eredményét** a felülvizsgálatot végző személynek vagy szervezetnek **vizsgálati jegyzőkönyvbe kell foglalnia** és - ha a felülvizsgálatot nem az üzemeltető munkáltató végezte - annak egy példányát az üzemeltető munkáltató rendelkezésére kell bocsátania. Az **üzemeltető munkáltató a felülvizsgálatot követő vizsgálatig köteles a vizsgálati jegyzőkönyvet megőrizni.**

Ha a vizsgálatot végző megállapításai szerint a munkaeszköz, technológia az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit nem elégíti ki, **a feltárt hiányosságot, hiányosságokat ki kell javítani** és csak az **ismételt vizsgálat alapján megfelelőnek ítélt eszköz** esetében engedélyezhető a használatba vétel. A **hibaelhárítást dokumentálni kell!**

Önellenőrző kérdések (Üzembe helyezés)

1. Definiálja a munkavédelmi üzembe helyezés fogalmát!

Válasz:

Az a munkavédelmi eljárás, amelynek során az üzemeltető meggyőződik arról, hogy az adott létesítmény, munkahely, technológia, munkaeszköz a munkavédelmi követelményeket kielégíti, és üzemeltetését elrendeli...

2. Definiálja az ellenőrző felülvizsgálat fogalmát!

Válasz:

Az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó munkaeszköz szerelését követő, illetve az üzemeltetés megkezdését, valamint az új munkahelyen történő felállítást megelőző - az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos körülmények meglétét ellenőrző - vizsgálat;

- 3. Veszélyesnek nem minősülő munkaeszköz esetében mikor és kinek kell ellenőrző felülvizsgálat keretében meggyőződni a biztonságos szerelésről, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos működés feltételeiről és körülményeiről?**

Válasz:

Veszélyesnek nem minősülő munkaeszköz esetében - ha annak biztonsága függhet a szerelés körülményeitől - a szerelést követően, de még a használatba vétel előtt és minden egyes új telephelyre vagy munkahelyre történő mozgatás után, az arra megbízott személynek kell meggyőződnie;

- 4. Mi a feltétele munkavédelmi üzembe helyezésnek?**

Válasz:

A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat.

E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti az Mvt. 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. A vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül;

- 5. A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat szaktevékenységnek minősül-e? Ha igen milyen szaktevékenységnek?**

Válasz:

Igen, szaktevékenységnek minősül.

Munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek.

- 6. Definiálja az újraindítás (Mvt. 87. § 10 szerinti) fogalmát!**

Válasz:

Az olyan - munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezett - munkaeszköz, technológia újbóli üzembe helyezése, amelyet műszaki okból egybefüggően 30 napot meghaladóan nem használtak, vagy amelyen teljes szétszereléssel együtt járó javítási munkafolyamatot végeztek.;

- 7. Definiálja az Áttelepítés (Mvt. 87. § 1 szerinti) fogalmát!**

Válasz:

Munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezésre kötelezett munkaeszköz olyan áthelyezése, amely üzembe helyezési, üzemeltetési körülményei tekintetében lényeges változást okoz;

- 8. A MÜM 1/a. mellékletében felsoroltakon kívül mi tekintendő veszélyesnek?**

Válasz:

Az a létesítmény, munkaeszköz, anyag/keverék, munkafolyamat, technológia (beleértve a fizikai, biológiai, kémiai kóros tényezők expozíciójával járó tevékenységeket is), amelynél a munkavállalók egészsége, testi épsége, biztonsága megfelelő védelem hiányában károsító hatásnak lehet kitéve;

- 9. Vázolja fel az üzembe helyezés személyi feltételeit?**

Válasz:

(A munkáltatónak el kell végeztetnie a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatot. A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.)

- A vizsgálatot végző(k) **szakképesítése**:
 - A munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatokat csak külön jogszabályban meghatározott **munkavédelmi szakképesítéssel** rendelkező személynek kell végeznie,
 - Munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig **munkaegészségügyi** [foglalkozás-orvostan (üzemorvostan), munkahigiéne, közegészségtan-járványtan, megelőző orvostan és népegészségtan] **szakképesítéssel**, rendelkező személyvel végezheti.

10. Vázzolja fel az üzembe helyezés tárgyi feltételeit?

Válasz:

- A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat keretében a munkáltatónak biztosítania kell, hogy az adott munkahelyen a munkakörülmények megfelelőségét, a fellépő veszélyek és ártalmak mértékét **műszeres vizsgálatokkal** állapítsák meg.
- E vizsgálat eredményei alapján kell eldönteni, hogy az eredmények kielégítik-e a jogszabályokban, illetve a szabványokban rögzített értékeket.
- A munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatnak ki kell térnie mindazokra a körülményekre, amelyeket egy adott munkahelyen, illetve munkaeszköznél a munkavédelmi előírások alapján biztosítani kell.

11. Vázzolja fel az üzembe helyezés szervezési feltételeit?

Válasz:

- **Munkarend** kialakítása (szükséges pihenőidő, túlzott fizikai, idegi terhelés megakadályozása, kedvező üzemi légkör);
- **Megfelelő számú** és szakképzettségű kioktatott **személy** biztosítása (egyedüli munkavégzés tilalma pl. beszállási munkáknál, egyes villamos szerelési tevékenységnél);
- Munkavédelmi **eljárások biztosítása** (mérések, feltárt hiányosságok elhárítása).

12. Sorolja fel, melyek a szabályos üzembe helyezéshez szükséges főbb dokumentumok?

Válasz:

- A létesítést végzők **nyilatkozatai**;
- A munkavédelmi követelmények kielégítését bizonyító **mérési eredmények**;
- **EK-megfelelőségi nyilatkozat** (gyártói), a megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentumok (pl. tanúsítványok);
- A szükséges **hatósági engedélyek**;
- **Akkreditált szervezet által kiadott vizsgálati jegyzőkönyv**. (Ez csupán a munkaeszközre vonatkozik, a telepítési körülményeket értelemszerűen nem tartalmazza.);
- **Üzemeltetési dokumentáció** magyar nyelven.

13. Mit kell tartalmaznia, a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat jegyzőkönyvének?

Válasz:

- A vizsgálat megnevezését;
- A gép/technológia típusjelét és megnevezését;
- A gép/technológia gyártási számát, azonosítóját;
- A vizsgálat kezdetének és lezárásának időpontját;
- A vizsgálatot végző személyek nevét, (munkabiztonsági és munkaegészségügyi) szakképzettségét/vizsgálati jogosultságát az általuk végzett vizsgálatok szerint;
- A követelményjegyzéket, a követelmények azonosítóit, illetőleg a jegyzőkönyv megállapításaiban azokra utaló rövidítéseket;
- Vizsgálatok helyét, módját (ezek minden vizsgálati pont vonatkozásában egyértelműen fel legyenek tüntetve), eszközeit és körülményeit;
- Mások által tanúsított és elfogadott vizsgálati eredményeket és azok azonosítóit;
- Az eltérési engedély azonosítóit és az előírástól való eltérés módját.

14. Ki rendelheti el az üzemeltetést, milyen módon, és mi alapján?

Válasz:

- A munkáltató rendelheti el;
- Írásban;
- A megfelelést igazoló tanúsítások alapján, ha a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat eredményei megfelelőek, illetve hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz, stb. esetén ha az arra vonatkozó hatósági engedély a birtokában van.

15. Mi a próbaüzem célja?

Válasz:

A technológia, a munkaeszköz feladatszerű működtetése annak megállapítása érdekében, hogy az a tervezett összes feladatát maradéktalanul képes ellátni.

16. Mutassa be a próbaüzem személyi / tárgyi / szervezési feltételeit!

Válasz:

❖ **A próbaüzem személyi feltételei:**

- A próbaüzem megszervezésére, irányítására és ellenőrzésére **egyszemélyi felelőst** kell megbízni írásban. akinek a próbaüzem alatt jelen kell lennie.
- Próbaüzem alatt csak a legszükségesebb, **arra felkészült** a munkával **megbízott személyek** tartózkodhatnak a helyszínen, ill. a veszélyzónában.
- Próbaüzem elrendelése előtt a résztvevőket erre is vonatkozó munkavédelmi oktatásban kell részesíteni.

❖ **A próbaüzem tárgyi feltételei:** (A próbaüzemet csak akkor lehet elkezdni, ha)

- A munkahely kielégíti a munkavédelmi követelményeket
- Üzemeltetési dokumentumok magyar nyelven rendelkezésre állnak.
- Mentési eszközök és egyéni védőeszközök biztosítottak.
- Szükség szerint lehatárolták a próbaüzem területét, az illetéktelenek elől.

❖ **A próbaüzem szervezési feltételei:**

- A próbaüzem feltételeit, időbeli lefolyását írásban meg kell határozni.
- A szükséges méréseket a próbaüzem megkezdése előtt el kell végezni,
- Esetleges hatósági engedélyekről kell gondoskodni.
- Munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálatot kell végezni,
- Képzett elsősegélynyújtónak elérhető távolságban kell lennie.
- Szükség szerint mentési tervet kell kidolgozni.
- Próbaüzemeltetésről részletes naplót (feljegyzéseket) kell vezetni,
- Eredményes próbaüzem után a munkavédelmi üzembe helyezési eljárást el kell végezni.

Önellenőrző kérdések (Időszakos biztonsági felülvizsgálat)

1. Kinek a kötelezettsége az időszakosan biztonsági felülvizsgálat elvégzése?

Válasz:

Munkáltatói kötelezettség

2. Mutassa be az időszakos biztonsági felülvizsgálat személyi feltételeit?

Válasz:

- A szakirányú szakmai képzettség elengedhetetlen.
- A veszélyes technológia esetében:
Szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.
- Alapesetben a feltételek:
 - szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (elvégezése munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül) vagy
 - külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve erre akkreditált intézmény végezheti. (Az erre való jogosultságot az informálódás keretében ellenőrizni kell.)

3. Milyen időközönként kell elvégezni az időszakos biztonsági felülvizsgálatot?

Válasz:

Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot az üzemeltetőnek **ötévenként** kell elvégeznie, ha jogszabály, szabvány vagy az üzemeltetési dokumentáció ennél gyakoribb felülvizsgálati időszakot nem ír elő. Az ellenőrzés tárgyára vonatkozó, rendelkezésre álló fenti előírásokban tehát mindig meg kell nézni, van-e erre vonatkozóan szabály meghatározva.

4. Milyen dokumentumok szükségesek az időszakos biztonsági felülvizsgálathoz?

Válasz:

- a létesítést végzők (alapesetben: tervező, kivitelező) nyilatkozatai,
- a munkavédelmi követelmények kielégítését bizonyító mérési eredmények
- a munkaeszközre vonatkozó megfelelőségi nyilatkozatok (gyártói), a megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentumok (pl. tanúsítványok),
- a szükséges hatósági engedélyek
- a MüM rendelet 1/b. mellékletében meghatározott egyes veszélyes munkaeszközök üzembe helyezésének feltétele az adott munkaeszköz megfelelőségének vizsgálatán alapuló, a vizsgálat eredményét is tartalmazó, akkreditált szervezet által kiadott vizsgálati jegyzőkönyv. (Csak a munkaeszközre vonatkozik, a telepítési körülményekre nem),

- a szakszerű kezelés melletti rendeltetésszerű használatot biztosító üzemeltetési dokumentáció magyar nyelven. (Ezek lehetnek: a műszaki leírás, a kezelési, üzemeltetési dokumentum, az üzembe helyezési dokumentum, karbantartási dokumentum)
- A vizsgálatot végzők, abban résztvevők azonosító, és a szakképesítésre vonatkozó adatai.

5. Melyek az időszakos biztonsági felülvizsgálattal szembeni követelmények?

- Vizsgálni kell, hogy a vizsgált veszélyes munkaeszköz, technológia kielégíti-e a meghatározott/előírt követelményeket.
- Jegyzékbe kell foglalni (azonosítható módon) azokat a követelményeket, amit az időszakos biztonsági felülvizsgálat vizsgálat során figyelembe vettek.
- Mérti kell a mérhető tulajdonságoknak a munkavédelmi követelményekben megadott értékeit. (Kivéve, ha azok a nélkül is minősíthetők).
 - Ha volt mérés, a mérési eredményeket össze kell vetni a dokumentáció adataival és a munkavédelmi követelményekkel.
- Vizsgálni kell:
 - a dokumentáció és a gép azonosságát;
 - valamennyi előírt dokumentum meglétét és tartalmát;
 - a kollektív védőeszközöket (védőberendezéseket) a rendeltetésszerű alkalmasság szempontjából;
 - a feliratokat, a jelképeket, a szín- és alakjeleket.
- A felülvizsgálat eredményét a felülvizsgálatot végző személynek vagy szervezetnek vizsgálati jegyzőkönyvbe kell foglalnia. Az üzemeltető munkáltató a felülvizsgálatot követő vizsgálatig köteles a vizsgálati jegyzőkönyvet megőrizni.

Ha a vizsgálatot végző megállapításai szerint a munkaeszköz, technológia az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit nem elégíti ki, a feltárt hiányosság(ka)t ki kell javítani és csak az ismételt vizsgálat alapján megfelelőnek ítélt eszköz esetében engedélyezhető a használatba vétel. A hibaelhárítást dokumentálni kell!

9. A munkavédelmi hatóság felvilágosítási, tájékoztatási és tanácsadási tevékenysége

9.1. Ingyenes munkavédelmi tanácsadás

Munkáltatók, munkavédelmi képviselők, érdekképviseleti szervek, munkavállalók figyelmébe!

A munkavédelmi tanácsadás célja elsődlegesen a mikro, kis-és középvállalkozások, illetve az induló vállalkozások számára, az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek megteremtésében való **segítségnyújtás**, a **tanácsadás** és **tájékoztatás** eszközeivel, a munkahelyi balesetek és egészségkárosodások megelőzése érdekében.

A munkavédelmi tanácsadás során kizárólag a munkahelyi biztonsággal és egészséggel kapcsolatos kérdésekben adható információ.

A tanácsadás a jogszabályokban, szabályzatokban, szabványokban megfogalmazott normatív követelmények ismertetését, illetve az ezekből következő helyes gyakorlat bemutatását tartalmazhatja.

Tájékoztatás, tanácsadás keretében munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi szolgáltató nem ajánlható!

Az érdeklődők névtelenségüket megőrizhetik a tanácsadás igénybevételekor, mely telefonon, személyesen és írásos formában történhet.

9.2. Munkavédelmi tájékoztató, tanácsadó tevékenységet ellátó szervezetek

- **Technológiai és Ipari Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztály**

Témakör: **Munkahelyi biztonság, munkahelyi egészség**

Zöld szám: **06 80 204 292**

Hívható: keddi és csütörtöki munkanapokon: 8.30-16.00

E-mail: munkavedelem-info@tim.gov.hu

- **Fővárosi és megyei kormányhivatal, mint munkavédelmi hatóság**

A területi munkavédelmi hatóságok elérhetőségei (cím, telefonszám, e-mail cím)

http://ommf.gov.hu/index.php?akt_menu=228

- **Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat**

Témakör: **Bányászati munkabiztonság**

Zöld szám: **06 80 204 258**

Hívható: hétfőtől-csütörtökig: 8.00-15.00, pénteken: 8.00-12.00;

E-mail: munkavedelem@mbfsz.gov.hu

9.3. A munkavédelmi tájékoztató és tanácsadó tevékenység ellátásának rendje

1. Az Mvt. 81. § (3) bekezdésben foglalt tájékoztatási és tanácsadási tevékenység (a továbbiakban együtt: tanácsadás) célja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos jogosultságoknak és kötelezettségeknek elsősorban a szervezett munkát végző munkavállalók és munkáltatók, valamint az érdekképviselőket ellátó szervek információs igényét kielégítő megismertetése.
2. A tanácsadást a hatóság a munkavédelmi hatósági ellenőrzési feladat ellátásához szükséges vizsgálattal rendelkező kormánytisztviselői útján, valamint az TIM MVF a személyi állományába tartozó, munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező munkatársai útján teljesíti.
3. A tanácsadási tevékenységet a vonatkozó jogszabályi előírások, szakmai szabályok valamint a tanácsadások során szerzett tapasztalatok alapján kell végezni a szervezeti egységekre vonatkozó ügyrend figyelembe vételével.
4. Biztosítani kell, hogy a tanácsadást igénybe vevő személyek és szervezetek névtelenségüket megőrizve, közérthető formában, a munkavédelemre vonatkozó szabályok pontos megjelölése mellett jussanak hozzá a kért tájékoztatáshoz.
5. A tanácsadást igénybe vevő egyedi azonosítására alkalmas adata nem kérhető. A feladat ellátása során az adatok kezelése, nyilvántartása és feldolgozása kizárólag az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint történhet.
6. A tanácsadás ingyenes.
7. A tanácsadás történhet telefonon, írásban, vagy a hivatal épületében személyesen, továbbá – külön vezetői döntés alapján – külső helyszínen.
8. A tanácsadás kizárólag munkabiztonsági (kivéve bányászat munkabiztonsága) és munkaegészségügyi témákra terjedhet ki.
9. A tanácsadás keretében nyújtott információ termék, szolgáltatás értékesítését vagy más módon történő igénybevételét, illetve egy adott vállalkozás nevének, tevékenységének népszerűsítését, továbbá áru vagy árujelző megismertetését előmozdító reklámot nem tartalmazhat.
10. A tanácsadás keretében munkabiztonsági vagy foglalkozás-egészségügyi szolgáltató nem ajánlható. Munkabiztonsági, foglalkozás-egészségügyi vagy egyéb szolgáltatónak munkáltató nem ajánlható.
11. A tanácsadás nem minősül jogi iránymutatásnak vagy elvi állásfoglalásnak, egyedi ügyek értelmezésére nem terjedhet ki, konkrét műszaki megoldást, tervet, végrehajtási javaslatot nem foglalhat magába, kizárólag a jogszabályokban, szabványokban megfogalmazott normatív követelmények ismertetését, illetve az ezekből következő helyes gyakorlat bemutatását tartalmazhatja.
12. Tanácsadás során munkáltatóról semmilyen információ nem adható ki (még helyes gyakorlat ismertetése céljából sem).
13. Más hatóság szakmai kompetenciájába tartozó szóbeli megkeresés esetén meg kell nevezni a tanácsadást kérő számára az illetékes szervet és tájékoztatást kell nyújtani annak elérhetőségéről.
14. Nyilvános adatok, információk tekintetében az ismert honlapokra irányítható a kérdező.

15. Indokolt esetben tájékoztatni kell a tanácsot kérőt arról is, hogy a tanácsadás nem mentesíti a munkáltatót munkavédelmi feladatainak, különösen a munkavállalók irányában fennálló tájékoztatási kötelezettségeinek teljesítése alól.
16. Nem adható tájékoztatás, tanácsadás különösen:
17. a munkavédelmi hatóságnál folyamatban lévő ügyről, perről, igazságszolgáltatási tevékenységről, azok várható kimeneteléről, szankcionálási gyakorlatról;
18. a munkavédelmi hatósági tevékenységgel, a hatósági ellenőrzéssel, esetlegesen várható ellenőrzésekkel (pl.: tervezett hatósági ellenőrzések, akció ellenőrzések, célvizsgálatok) kapcsolatban a honlapon nyilvánossá tett információkon túl;
19. a munkavédelmi ellenőrzés szempontjairól, módszereiről (pl.: belső módszertani útmutatók);
20. a munkavédelmi hatóság ellenőrzési tevékenységével kapcsolatos statisztikai adatokról, jellemző ügyekről vagy jogsértésekről.
21. E kérdések tekintetében az igényelt információ az Technológiai és Ipari Minisztérium belső szabályai, illetve a Fővárosi és Megyei Kormányhivatal sajtóval, tömegtájékoztatással kapcsolatos tevékenységére vonatkozó szabályai szerinti hatásköri és eljárási rendben adható meg.
22. A személyes tanácsadás esetén a tanácsot kérő adatkezelési hozzájárulását meg kell kérni.
23. Megtagadható a tanácsadás, ha a tájékoztatást kérő személy ismételten fordul ugyanabban az ügyben a hatósághoz illetve az TIM MVF-hez, vagy megkeresése nyilvánvalóan a hatóság szükteljesítésére irányul.
24. Tanácsadás elsősorban a tanácsadás céljából biztosított és közzétett időben történik. Ezen kívül eső időszakban tanácsadás egyedi egyeztetés alapján történhet.
25. A hatóság tanácsadásra nyitva álló ügyfelfogadási rendje, elérhetősége az illetékes Kormányhivatal által közzétettek szerint.
26. Az TIM MVF ingyenesen hívható telefonszáma (zöld szám): **06-80/204-292**

10. A munkavédelmi hatóság ellenőrzési jogosultságának tárgyköre

A munkavédelmi hatóság jogosult:

A közigazgatási hatósági ellenőrzés során a munkavédelmi hatóság az Mvt. 84. § (1) alapján, jogosult például:

- b) valamennyi munkahelyen - külön engedély nélkül - **ellenőrzést tartani**;
 - c) a munkabaleseteket - kivéve a közúti közlekedéssel kapcsolatosakat - és a fokozott expozíciós eseteket - a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve - **kivizsgálni**;
 - d) a **munkáltatót felhívni** az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítésére;
 - e) a munkáltatót a feltárt **hiányosságok** meghatározott határidőn belül történő **megszüntetésére kötelezni**;
 - f) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott **munkavállalót a kifogásolt munkavégzéstől eltiltani**;
 - g) a munkavállaló egészségét, testi épségét fenyegető veszély esetén, határértéket meghaladó expozícióban, rákkeltő, mutagén, teratogén hatású veszély előfordulásakor - annak elhárításáig -, vagy nem megfelelő védelmet nyújtó védőeszköz használatakor a veszélyes tevékenység, illetve üzem, üzemrész működésének, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, veszélyes anyag vagy keverék használatának **felfüggesztését elrendelni**;
 - j) a munkaeszköz és egyéni védőeszköz működését, **használatát felfüggeszteni**, ha az nem rendelkezik a 18. § (3)-(4) bekezdésében meghatározott okirattal;
 - l) a munkahelyen tartózkodó személytől az ellenőrzéshez szükséges **felvilágosítást kérni**, valamint az ilyen személyt személyi azonosság igazolására felhívni;
 - m) az ellenőrzés lefolytatásának akadályozása esetén a **rendőrség igénybevételére**;
- (4) A munkavédelmi hatóság a tényállás alapján jogosult a munkáltató és a munkahelyen munkát végző személy közötti munkavégzésre irányuló - az ellenőrzés megkezdésekor, illetőleg baleset bekövetkezése esetén a baleset időpontjában fennálló - **jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősíteni**. A minősítéshez a munkáltatóként eljárás alá vontnak rendelkezésre kell bocsátania mindazokat a bizonyítékokat, amelyek alapján megállapítható, hogy a részére végzett munka nem tartozik a szervezett munkavégzés (87. § 9. pont) körébe.
- (5) Olyan munkahelyen, ahol különböző munkáltatók munkavállalókat egyidejűleg foglalkoztatnak, és a munkavédelmi ellenőrzés eredményeként valamely munkáltató nem azonosítható, a (4) bekezdés vonatkozásában az ellenkező bizonyításáig **vélelmezni** kell, hogy az érintett munkavállalók munkáltatója az, aki a tevékenységet a munkahelyen ténylegesen irányítja, ennek hiányában, aki a munkahelyért a fő felelősséget viseli, ha ilyen nincs, akkor az, akinek a területén a munkavégzés folyik.
- (6) A munkavédelmi hatóság a helyszíni ellenőrzés során készített jegyzőkönyv egy példányát a munkáltatónak, távollétében a munkavédelmi hatóság által készített feljegyzést a munkáltató részéről jelen lévő személynek átadja.
- (7) A munkavédelmi hatóság által a helyszíni ellenőrzésen közölt **adatszolgáltatásra való felhívást** a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

82. § (1) A munkavédelmi hatóság munkavédelmi bírságot alkalmaz az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval vagy a 40. § (2) bekezdésében meghatározott összehangolási kötelezettség megvalósításáért felelős személlyel vagy szervezettel szemben.

- (2) A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti különösen
- a) a 21. §-ban meghatározott feltételek szerinti munkavédelmi üzembe helyezés elmulasztása;
 - b) a 23. § (1) bekezdésében meghatározott időszakos biztonsági felülvizsgálat elmulasztása;
 - c) a 23. § (2) bekezdésében meghatározott soron kívüli ellenőrzés elmulasztása;
 - d) az 54. § (2) bekezdésében meghatározott kockázatértékelés elmulasztása:
 - da) a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendelete szerinti legmagasabb veszélyességi osztályba tartozó munkáltató esetében, valamint
 - db) az egyes veszélyforrások hatásának kitett munkavállalók védelméről szóló külön jogszabályokban előírt esetekben, amely megvalósul különösen a kockázatértékelés keretében szükséges expozícióbecslés/-mérés hiányában;
 - e) a szükséges biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;
 - f) a munkavégzés 40. § (2) bekezdése szerinti összehangolási kötelezettségének elmulasztása;
 - g) a veszélyes munkahelyen, veszélyes munkaeszkővel, vagy veszélyes technológiai folyamatban végzett munka esetére - ideértve a külön jogszabályban meghatározott veszélyforrásokkal járó munkaköröket, sérülékeny csoportot - előírt munkaköri alkalmassági vizsgálatok, biológiai monitorozás elmulasztása;
 - h) a külön jogszabályok szerint előírt foglalkoztatási tilalom megszegése;
 - i) a megengedett értéket meghaladó expozícióban történő foglalkoztatás a szükséges védelem hiányában; továbbá
 - j) a rákkeltő expozícióval járó tevékenység esetére a külön jogszabály által előírt mérések elmulasztása;
 - k) a veszélyes munkahelyen, veszélyes munkaeszkővel vagy veszélyes technológiai folyamatban végzett munka esetére a munkavédelemre vonatkozó szabályban előírtnál kevesebb munkavállalói létszám foglalkoztatása.

Munkavédelmi bírság

(3) A munkavédelmi bírság összege **50 000 Ft-tól 10 000 000 Ft-ig** terjedhet.

(4) A munkavédelmi hatóság a munkavédelmi bírságot telephelyenként szabja ki, amennyiben az azonos időben lefolytatott eljárás során megállapítást nyer, hogy az (1) bekezdésben leírt veszélyeztetést ugyanazon jogszabályi rendelkezést megsértve a munkáltató több telephelyén valósítja meg.

(5) A munkavédelmi bírságot a súlyos veszélyeztetést feltáró felügyelő javaslata alapján a munkavédelmi hatóság szabja ki.

A munkavédelmi hatóság a bírságot

- a) a veszélyeztetés mértékének,
- b) a veszélyeztetettek számának,
- c) a veszélyeztetés időtartamának, ismétlődő jellegének,
- d) a megsértett jogszabályi előírások számának,
- e) a veszélyeztetés várható következményeinek,
- f) a sérülés és az egészségkárosodás mértékének,

- g) a munkáltató vagy a 40. § (2) bekezdésében meghatározott összehangolási kötelezettséget elmulasztó személy vagy szervezet által foglalkoztatott munkavállalók számának és éves nettó árbevételének vagy mérlegfőösszegének,
- h) a határértékkal jellemzett kóroki tényezőkre megadott határérték túllépése mértékének, valamint
- i) a bírság kiszabására okot adó veszélyeztetés kialakulásához vezető egyéb mulasztás személyi és tárgyi körülményeinek mérlegelésével szabja ki.

(6) Az (1) bekezdés alapján kiszabott **pénzbírságot** a munkavédelmi hatóság kincstári előirányzat-felhasználási keretszámlájára **kell befizetni**.

Határidők

83/D. § (1) **A munkavédelmi hatósági ellenőrzés határideje** negyvenöt nap

- a) a munkabalesetekkel, foglalkozási megbetegedésekkel és fokozott expozíciós esetekkel,
- b) a baleset munkabalesetnek minősítésével,
- c) a munkáltató és a munkahelyen munkát végző személy közötti munkavégzésre irányuló jogviszony szervezett munkavégzésnek történő minősítésével kapcsolatban.

(2) A munkavédelmi hatósági ellenőrzés határideje az (1) bekezdés által nem érintett esetekben 30 nap.

(3) A munkavédelmi hatóság hivatalbóli eljárásának ügyintézési határideje 60 nap.

11. A Munkavédelmi hatóság hatáskörébe tartozó panaszok és közérdekű bejelentések kivizsgálása

Kulcsszavak (meghatározások):

Panasztv., Panasz, Közérdekű bejelentés, Eljárásra jogosult szerv, Azonosíthatatlan személy, Elérhetetlenség

Bevezetés

Az Alaptörvény XXV. cikke az állampolgári szabadságjogok között sorolja fel a panasz, közérdekű bejelentés megtételéhez fűződő alkotmányos jogot: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez ” Az idézett alkotmányos alapjogot **a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. CLXV. törvény** (a továbbiakban: **Panasztv.**) tölti meg tartalommal, amely - a jogbiztonságot veszélyeztető jogi helyzet tisztázásán túl - arra hivatott, hogy támogassa a közérdekű bejelentőket, és megteremtse tényleges védelmüket.

Garanciális szabályt jelent az alapvető jogok biztosának központi szerepe. Az alapvető jogok biztos vizsgálhatja az állami szervek panasz- és közérdekű bejelentés kezelési gyakorlatát, A munkavédelmi és munkaügyi ellenőrzés szervezeti rendszerében a miniszter és a járási hivatalok önálló hatáskörben és felelősséggel látják el a panaszok és közérdekű bejelentések intézését, illetve döntenek a jogszabályi keretek között a kivizsgálás mellőzéséről

Fogalom-meghatározások

A **panasz** olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és elintézése nem tartozik más - így különösen bírósági, közigazgatási - eljárás hatálya alá.

A **közérdekű bejelentés** olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja.

Mind a panasz, mind a közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.

Az **eljárásra jogosult szerv** az az állami szerv (államigazgatási szerv, önkormányzat, közintézmény stb.), amely a feladat- és hatáskörét meghatározó jogszabály alapján a panasz, közérdekű bejelentés vizsgálatára hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik.

A panaszok és közérdekű bejelentések intézésének szabályai

Panasszal és közérdekű bejelentéssel (a továbbiakban együtt: bejelentés) **bárki fordulhat az eljárásra jogosult szervhez.**

A szóban (személyesen vagy telefonon) tett bejelentést írásba kell foglalni, ha a bejelentés személyesen tették, a másodpéldányt a bejelentő részére át kell adni.

A bejelentés rögzítése során fel kell venni a bejelentő személyes adatait (kivéve, ha a bejelentő anonimitást kér), elérhetőségét, a bejelentés tartalmát.

Ha a bejelentés vizsgálata során a hatóság azt állapítja meg, hogy annak kivizsgálása nem tartozik valamely állami szerv hatáskörébe, vagy nem állapítható meg, hogy arra mely állami szerv rendelkezik hatáskörrel, a bejelentőt ennek tényéről is tájékoztatni kell.

A panaszt vagy a közérdekű bejelentést a beérkezésétől számított nyolc napon belül az eljárásra jogosult szervhez át kell tenni, ha a bejelentést kivizsgálására a hatóság nem rendelkezik hatáskörrel vagy illetékességgel. Az áttételről a panaszt vagy a közérdekű bejelentőt az áttétellel egyidejűleg értesíteni kell. [Panasz tv. 1. § (5) bek.]

A Panasz tv. 2/A. § (1) bekezdése alapján a korábbival azonos tartalmú, ugyanazon panaszos vagy közérdekű bejelentő által tett ismételt panasz vagy közérdekű bejelentés vizsgálata mellőzhető.

A kivizsgálás mellőzéséről szóló értesítést a pontos ok megjelölésével kell rögzíteni az ügyiratban. A hatóság vezetője a panaszt, vagy közérdekű bejelentőt haladéktalanul tájékoztatja a döntéséről.

A panasz vizsgálata akkor is mellőzhető, ha a panaszos a sérelmezett tevékenységről vagy mulasztásról való tudomásszerzéstől számított hat hónap után terjesztette elő panaszát (szubjektív határidő). [Panasz tv. 2/A. § (2) bek.]

Az **azonosíthatatlan személy** fogalomkörébe beletartozik minden olyan személy, akinek esetében a személyazonosság valamilyen okból nem állapítható meg.

Tekintve, hogy a Panasz tv. 1. § (2) bekezdésében meghatározott definíció szerint a panasz egyéni jog vagy érdeksérelem megszüntetésére irányuló kérelem, az azonosíthatatlan személytől érkezett bejelentés esetében fogalmilag kizárt annak panaszként való kezelése. Ezeket a megkereséseket tehát mindenkor közérdekű bejelentésként kell kezelni és vizsgálni.

A Panasz tv. 2/A. § (4) bekezdése alapján az eljárásra jogosult szerv eltekinthet a főszabály alkalmazásától - az azonosíthatatlan személy által tett bejelentés vizsgálatának mellőzésétől - és **érdemben megvizsgálja a panaszt vagy a közérdekű bejelentést**, ha annak alapjául súlyos jog- vagy érdeksérelem szolgál.

Az **azonosíthatatlanságtól eltérő fogalom az elérhetetlenség**, hiszen nem azonosítható személy (névtelen bejelentő) is lehet elérhető e-mail címen.

A panasz és a közérdekű bejelentés kivizsgálása

A Panasz tv. 2. § (1)-(2) bekezdése alapján a panaszt és a közérdekű bejelentést - ha törvény eltérően nem rendelkezik - az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni.

Ha a bejelentés alapján a hatóság a munkáltatónál hatósági ellenőrzést kezdett, illetve ezt követően hatósági eljárást indított, ez utóbbiakra az Ákr.-nek az Mvt. és a Met. szerinti eltérésekkel megállapított szabályai irányadók.

A panaszos, közérdekű bejelentő tájékoztatására vonatkozó kötelezettség azonban továbbra is a Panasz tv. rendelkezésein alapul.

A panasz vagy a közérdekű bejelentés alapján - ha alaposnak bizonyul - gondoskodni kell

- a jogszerű vagy a közérdeknek megfelelő állapot helyreállításáról, illetve az egyébként szükséges intézkedések megtételéről,
- a feltárt hibák okainak megszüntetéséről,
- az okozott sérelem orvoslásáról és
- indokolt esetben a felelősségre vonás kezdeményezéséről. [Panasz tv. 3. § (1) bekezdés]

A panaszos, közérdekű bejelentő tájékoztatása

A panaszt és a közérdekű bejelentést az eljárásra jogosult szervhez történő beérkezésétől számított harminc napon belül kell elbírálni.

A bejelentés, illetve a panasz benyújtóját a vizsgálat befejezésekor haladéktalanul tájékoztatni kell a megtett intézkedésről vagy annak mellőzéséről az indokok megjelölésével.

A tájékoztatási kötelezettség a munkavédelmi, munkaügyi hatósági eljárások esetében nem terjed ki a bejelentés alapján indult eljárásban hozott döntés részletes tartalmára. A bejelentőt elegendő arról tájékoztatni, hogy a bejelentés alapján a hatóság milyen intézkedést tett, illetve a panasszal, közérdekű bejelentéssel érintett személlyel, szervvel szemben milyen döntést hozott.

A bejelentő részére - ideértve az azonosíthatatlan, de elérhető bejelentőket is - elektronikus úton (e-mailben) kell közölni a kivizsgálás eredményéről szóló tájékoztatást, ha a lakcíme nem ismert, mert a bejelentést ő is e-mailen küldte meg a hatóság részére.

A panaszos, közérdekű bejelentő védelme

A panaszost vagy a közérdekű bejelentőt nem érheti hátrány a panasz, illetve a közérdekű bejelentés megtétele miatt.

Ugyanakkor, ha az eljárás során nyilvánvalóvá válik, hogy a bejelentés rosszhiszemű, döntő jelentőségű valótlan információt közölt és

- a) ezzel bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésére utaló körülmény merül fel, személyes adatait az eljárás lefolytatására jogosult szerv vagy személy részére át kell adni,
- b) alappal valószínűsíthető, hogy másnak jogellenes kárt vagy egyéb jogsérelmet okozott, személyes adatait az eljárás kezdeményezésére, illetve lefolytatására jogosult szervnek vagy személynek kérelmére át kell adni.

Jogsértés, jogsérelem esetén tehető bejelentések, panaszok és egyéb igényérvényesítési lehetőségek

- a) A munkavédelmi hatósági feladatkörben eljáró szervek, illetve a kormánytisztviselők és állami tisztviselők tevékenységét érintő panaszok és közérdekű bejelentések nyújthatók be, a munkavédelmi feladatkörben eljáró kormányhivatalokhoz, illetve a **Technológiai és Ipari Minisztérium Munkavédelmi Irányítási Főosztályának**.

Felhívjuk szíves figyelmét, hogy **nem a munkavédelmi eljárással, hanem a munkavédelmi hatósági feladatkörben eljáró szervek, illetve a kormánytisztviselők és állami tisztviselők tevékenységét érintő panaszok és közérdekű bejelentések** nyújthatók be.

Ügyfélszolgálat telefonszáma: 06-1-896-2902

Ügyfélszolgálat e-mail címe: munkavedelmi-foo@tim.gov.hu

- b) **Közigazgatási szerv (munkavédelmi hatóság) határozatának bírósági felülvizsgálata iránti keresetlevél benyújtása**

Amennyiben az ügyfél nem ért egyet a közigazgatási szerv határozatával, a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított 30 napon belül keresetlevelet terjeszthet elő.

A keresetlevelet jogszabálysértésre hivatkozással az **első fokú határozatot hozó közigazgatási szervnél kell benyújtani**.

Az elsőfokú közigazgatási szerv a keresetlevelet 5 napon belül az iratokkal együtt felterjeszti a másodfokú határozatot hozó közigazgatási szervhez, amely az iratokat 15 napon belül továbbítja az Országos Bírósági Hivatal útján az illetékes közigazgatási és munkaügyi bíróságra, a keresetlevélben foglaltakra vonatkozó nyilatkozatával együtt.

Amennyiben a keresetlevél végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet is tartalmaz, a közigazgatási szervnek haladéktalanul (3 ill. 8 napon belül) fel kell terjesztenie az iratokat.

Az ügyfél a keresetlevelet közvetlenül nem nyújthatja be a bíróságra, kizárólag a közigazgatási szervén keresztül.

12. Meghatározások, fogalmak összefoglalása

A szabványosítással összefüggő fogalmak

Szabványosítás:

Olyan tevékenység, amely általános és ismételten alkalmazható megoldásokat ad fennálló vagy várható problémákra azzal a céllal, hogy a rendező hatás az adott feltételek között a legkedvezőbb legyen.

Szabványügyi szerv:

Olyan szabványosító szerv, amelyet nemzeti, regionális vagy nemzetközi szinten elismertek, és amelynek fő funkciója - alapszabályzatából adódóan - a közösség számára hozzáférhető szabványok kidolgozása és jóváhagyása vagy elfogadása.

Szabványosító szerv: a szabványosításban elismert tevékenységet végző szerv.

Nemzetközi szabványosítás:

Olyan szabványosítás, amelyben az ISO tagországok illetékes szervei részt vehetnek.

Nemzeti szabvány:

Olyan szabvány, amelyet a nemzeti szabványügyi szervezet alkotott meg, vagy fogadott el, és tett a nyilvánosság számára hozzáférhetővé.

Nemzetközi szabvány:

Olyan szabvány, amelyet nemzetközi szabványosító vagy szabványügyi szervezet fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.

Nemzetközi Szabványügyi Szervezetek:

- ISO: Nemzetközi Szabványügyi Szervezet
- IEC: Nemzetközi Elektrotechnikai Bizottság

Európai szabványosítás:

Olyan szabványosítás, amelyben teljes joggal az EK-hoz (Európai Közösséghez) és az EFTA-hoz (Európai Szabadkereskedelmi Társuláshoz) tartozó országok illetékes szervei vehetnek részt.

Az európai szabványosítás az Európai Szabványügyi Szervezetek (CEN, CENELEC, ETSI) keretében folyó szabványosítás.

Európai szabvány:

Olyan szabvány, amelyet európai szabványügyi szervezet fogadott el, és tett a közösség számára hozzáférhetővé.

Európai Szabványügyi Szervezetek:

- CEN: Európai Szabványügyi Bizottság
- CENELEC: Európai Elektrotechnikai Szabványügyi Bizottság
- ETSI: Európai Távközlési Szabványügyi Intézet

Nemzeti szabványosítás:

Valamely meghatározott ország szintjén végzett szabványosítás.

Nemzeti szabványügyi szervezet:

Olyan önkormányzati elven alapuló testület, amely az alapszabályának megfelelően működik és a nemzeti szabványosítással összefüggő feladatokat látja el kormányzati felhatalmazás alapján.

A közösségi jog legfontosabb forrásaival kapcsolatos fogalmak:

Elsődleges jog

Elsődleges jogforrásnak az alapszerződéseket és azok módosításait tekintjük. Ezek egyfelől nemzetközi szerződések, másfelől az uniós jog részeként, az uniós jog forrásai, pl. Római szerződés 1957. (árak szabad mozgása)

Másodlagos jog:

Az Európai Unió illetékes szervei az alapszerződésben megfogalmazott jogkörüknél fogva, működési területük szabályozására másodlagos jogforrásokat dolgoznak ki és léptetnek hatályba.

Másodlagosnak nevezzük ezeket azért, mert **az alapszerződésben megfogalmazott célok elérését szolgálják, és az ott rögzített felhatalmazásból vezethetők le.**

Másodlagos jogszabályt a(z Európai) Tanács – European Council, az Európai Parlament – (European Parliament), illetve a(z Európai) Bizottság – (European) Commission alkothat

Az uniós jogi aktusok és osztályozásuk

Az EUMSZ. 288. cikke értelmében az európai intézmények ötféle jogi aktust fogadhatnak el:

- **A rendelet:**
Rendelet (regulation). A rendelet alkalmazása általánosan és egészében kötelező. Közvetlenül alkalmazható minden tagállamban, nem kell nemzeti jogszabályként bevezetni.
- **Az irányelv:**
Az uniós intézmények, az alapító szerződésekkel összhangban, elfogadták az irányelvet. Az uniós szintű elfogadást követően az uniós országok beépítik – vagy átültetik – azt, ily módon az irányelv az adott országban is hatályba lép. Az elérendő célokat határozza meg, a megvalósítás formáit és módszereit a tagállamokra, vagyis a belső jogalkotásra bízva.
- **A határozat:**
Teljes egészében kötelező erejű azokra nézve, akiknek szól. A rendelethez hasonlóan nem alkalmazható hiányosan, szelektív módon vagy részlegesen.
A határozat eredeti funkcióját és célját tekintve egyedi, alapvetően igazgatási jellegű aktusok meghozatalának az eszköze.
- **Az ajánlás:**
Az érintett (címzett) számára fogalmaz meg cselekvési, magatartási elvárásokat.
- **A vélemény:**
Bizonyos kérdésre vonatkozó álláspontot tartalmaz.

Kötelező erejű jogi aktusok: a rendelet, az irányelv, a határozat.

Nem kötelező erejű jogi aktusok: az ajánlás, a vélemény.

Harmonizált szabványok

Nem kötelező erejű normatív dokumentum, amelyet az Európai Bizottság a műszaki területen történő információszolgáltatási eljárásról szóló 98/34/EK irányelv (1998. június 22.) szerinti megbízás (mandátum) alapján az EU egyik szabványügyi testülete – CEN/CENELEC/ETSI – dolgozott ki, fogadott el, és tett közzé. A „harmonizált” tény a szabvány mellékletében közlik, pl. ZA melléklet

Az új megközelítés elvéhez kapcsolódó európai szabványok. Nem kötelező az alkalmazásuk, de ha betartják, úgy kell tekinteni, hogy a vonatkozó irányelv alapvető követelményei is teljesülnek.

Irányelv (direktíva)

Alkotására, a Tanács és a Bizottság rendelkezik hatáskörrel. Az irányelv alapvetően a jogharmonizáció eszköze, az elérendő célokat határozza meg, a megvalósítás formáit és módszereit a tagállamokra, vagyis a belső jogalkotásra bízva.

Gépek biztonságával kapcsolatos fogalmak

Gép: (A „Kockázatértékelés és kockázatcsökkentés” című **MSZ EN ISO 12100:2011 szabvány** meghatározása **szerint**)

Működtetőrendszerrel felszerelt vagy ilyennel való felszerelésre szánt együttes, amely olyan szerkezeti egységekből vagy alkatrészekből áll, amelyek közül **legalább egy mozog**, és amelyek egy meghatározott használatra vannak összekapcsolva egymással”, megjegyezve, hogy „A „gép” fogalma magában foglalja a gépek olyan együttesét is, amelyek úgy vannak elrendezve és vezérelve, hogy egységes egészként működnek együtt ugyanazon cél elérése érdekében.

Gépnek kell tekinteni tehát **gépek együttesét** is, amelyeknek olyan az összeállítása és vezérlése, hogy együttes egészként működnek ugyanazon cél elérése érdekében

Gép: (16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról, meghatározása **szerint**)

- a) az olyan, nem közvetlenül emberi vagy állati erőt alkalmazó hajtási rendszerrel felszerelt vagy felszerelésre szánt, összekapcsolt alkatrészek és alkotóelemek együttese, amelyek közül legalább egy mozog, és amelyeket valamely meghatározott felhasználás céljából kapcsoltak össze,

Munkaeszköz:

Minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak, vagy azzal összefüggésben használnak (kivéve: az egyéni védőeszközt)

Munkahely:

Minden olyan szabad vagy zárt tér (föld alatti létesítményt, a járművet is), ahol munkavégzés céljából vagy azzal összefüggésben munkavállalók tartózkodnak. Mászt nem foglalkoztató, a munkáját kizárólag személyesen végző egyéni vállalkozó munkavégzési helyét e törvénynek a 9. § (2) bekezdésében meghatározott rendelkezései tekintetében.

Honosított, harmonizált szabványok, A gépszabványok hierarchiája:

- A típusú: Bázis szabványok (minden gépre alkalmazható alapfogalmak, kialakítási elvek, általános szempontok)
- B típusú: Biztonsági csoportszabványok
 - B1 biztonsági szempontok pl. biztonsági távolság,
 - B2 biztonsági berendezések
- C típusú: az egyes gépekre, gépcsoportokra vonatkozó részletes biztonsági követelmények

Védőburkolat:

A gép azon része, ami a térben elzárja, elhatárolja a veszélyforrásokat a dolgozótól. Feladata megakadályozni, hogy a veszélyforrás emberrel bármilyen módon érintkezésbe kerüljön, s veszélyes hatását kifejtse. **Passzív elem**, azzal véd, hogy ott van.

Védőberendezés: A védőburkolattól eltérő biztonsági berendezés

Alkatrészek, szerelt egységek, készülékek olyan (strukturált) rendszere, amely a veszélyes üzemzavar és/vagy meghibásodás miatt fellépő rendellenes üzemállapot esetén önműködően végrehajtja az ellenintézkedéseket.

Biztonsági berendezés:

A védőburkolat és a védőberendezés. A 16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet 2. mellékletében felsorolt biztonsági berendezés, amelyet biztonsági feladat ellátás érdekében önállóan hoznak forgalomba, és amelynek hibája vagy hibás működése személyek biztonságát vagy egészségét veszélyeztetheti, és amely nem szükséges a gép működéséhez, vagy amelyet általános alkatrészekkel pótolni lehet.

A biztonsági berendezés **aktív elemnek** minősül: csinál is valamit, nem csak ott van.

Akkor hatékony, ha védőburkolat is van, ezért rendszerint védőburkolattal együtt alkalmazzák

Leállító funkciók kategóriái

- **0 kategória** - a gép hajtásának leállítása az energiaellátás azonnali megszüntetésével (vezérelt leállítás)
- **1 kategória** - vezérelt leállítás, ami a hajtásokon az energiát a leállás befejezéséig fenntartja, leállás után az energiát kiiktatja
- **2 kategória** - vezérelt leállás, a hajtásokon az energiát fenntartja

A 0 és/vagy az 1 és/vagy a 2 kategóriában a leállítási funkciót a gép kockázatértékelése és működési követelményei alapján kell meghatározni.

Pl. Emelőgépeknél csak 0 kategóriás vészleállítást szabad tervezni.

Vészkipcsolás, vészkipcsolási funkció:

Olyan funkció, amelyet arra terveztek, hogy:

- Előzze meg a személyeket fenyegető veszélyek, a gépet vagy a folyamatban lévő munkát fenyegető kár keletkezését, vagy
- Csökkentse a meglévőket, és egyszeri emberi cselekvés indítsa el.

Vészleállítás

A vészleállítási funkciónak:

- Minden üzemmódban hatástalanítania kell minden más funkciót és működést,
- Azokat a hajtásokat, amelyeknél az energia jelenléte veszélyhelyzet(ek)et okozhat, vagy azonnal el kell választani a működtető energiától (0 kategória), vagy úgy kell vezérelni, hogy a veszélyes mozgást a lehető leggyorsabban leállítsák (1 kategória) anélkül, hogy ez egyéb veszélyeket idézzon elő;
- A visszaállítás nem okozhat újraindulást.

Kockázat

- **Mvt. 87. § 1/F. szerint:**

A veszélyhelyzetben a sérülés vagy az egészségkárosodás valószínűségének és súlyosságának együttes hatása.

- **MSZ EN ISO 12100:2011 szabvány szerint:**

A károsodás (fizikai sérülés vagy egészség károsodás) előfordulási valószínűségének és ezen károsodás súlyosságának kombinációja.

Kockázatbecslés:

A károsodás valószínű súlyosságának és előfordulási valószínűségének meghatározása.

Kockázatelemzés:

A gép határai leírásának, a veszélyazonosításnak és a kockázatbecslésnek az együttese.

Kockázatértékelés:

Döntés a kockázatelemzés alapján arról, hogy elérték-e a kockázatcsökkentési célokat.

Kockázatfelmérés:

A kockázatelemzést és a kockázatértékelést tartalmazó, átfogó folyamat.

Részben kész gép (NFGM 2. § 14.)

Olyan egység, amely önmagában nem képes meghatározott funkciót ellátni;

A meghajtórendszer részben kész gépnek minősül;

A részben kész gép csak arra szolgál, hogy beépítsék vagy hozzászerezljék egy másik géphez vagy egy másik részben kész géphez vagy berendezéshez, ily módon létrehozva egy, az e rendelet hatálya alá tartozó gépet;

EK-megfelelőségi nyilatkozat:

A gyártó vagy az Európai Gazdasági Térségben (a továbbiakban: EGT) letelepedett meghatalmazott képviselője írásbeli nyilatkozata arról, hogy a gép vagy a külön forgalmazott biztonsági berendezés megfelel a jogszabályban előírt biztonsági előírásoknak;

Ezt a nyilatkozatot és fordítását a használati utasításra vonatkozó feltételek szerint kell elkészíteni géppel vagy kézzel, nagybetűkkel írva.

Ez a nyilatkozat a gépnek kizárólag arra az állapotára vonatkozik, ahogyan forgalomba hozták, és nem vonatkozik az olyan alkatrészre, amelyet hozzáadnak, és/vagy az olyan műveletre, amelyet a végső felhasználó a forgalomba hozatalt követően végez rajta.

Meghatalmazott képviselő:

Bármely természetes vagy jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és szervezet, aki, vagy amely az EGT-ben lakóhellyel vagy székhellyel rendelkezik, és írásos meghatalmazást kapott a gyártótól, hogy nevében eljárva teljesítse az e rendeletben meghatározott valamennyi kötelezettséget vagy azok egy részét, valamint a részére előírt formai követelményeket;

A munkaeszközök használatával, üzembehelyezésével kapcsolatos fogalmak

Ellenőrző felülvizsgálat:

Az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó munkaeszköznek a szerelését követő, illetve az üzemeltetés megkezdését, valamint az új munkahelyen történő felállítást megelőző – az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos körülmények meglétét ellenőrző – vizsgálata;

Időszakos ellenőrző felülvizsgálat:

Az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó olyan munkaeszköznek – a munkáltató által meghatározott gyakoriságú – felülvizsgálata, amely a károsító hatások lehetősége miatt a munkavállalók munkahelyi biztonságát és egészségét veszélyeztető helyzetet idézhet elő;

Kezelő:

Az a munkavállaló, akinek a feladata a munkaeszköz használata;

Magasban levő munkahelyen ideiglenesen végzett munka:

A talaj szintjénél – kivéve, ha e rendelet eltérően nem rendelkezik – **1 méternél nagyobb szintkülönbségen végzett**, nem állandó jellegű, rövid ideig tartó munka, ahol a biztonsági és ergonómiai követelményeknek megfelelő munkahelyi körülmények nem biztosítottak, ezért egyedi kockázat-megelőző intézkedések megtétele szükséges;

Megbízott személy:

Az a munkavállaló vagy polgári jogi szerződés alapján munkát végző külső szakember, akit a munkáltató meghatározott feladatok elvégzésére írásban bíz meg, és rendelkezik a feladat elvégzéséhez szükséges szakmai képesítéssel, tapasztalattal és gyakorlattal;

Munkaeszköz használata:

A munkaeszközzel vagy a munkaeszközön végzett tevékenység, úgymint az elindítás, leállítás, alkalmazás, szállítás, javítás, átalakítás, karbantartás, szervizelés, beleértve a tisztítást is;

Rendeltetés szerinti használat:

Az a tevékenység, amely az üzemeltetési dokumentációban előírtak szerint, a vonatkozó munkavédelmi szabályok figyelembevételével történik;

Másképpen fogalmazva:

- a gépet olyan igény kielégítésére (célra, illetve feladatra) és olyan alkalmazási (használati) körülmények között használják, amire azt **tervezték, gyártották és megnevezték**, és
- olyan módon és mértékben terhelik, illetve veszik igénybe, amilyenre azt **méretezték, illetve engedélyezték**.

1. szakszerű kezelés: (A témához tartozó fogalom, bár az NGM nem definiálja)

Jogszámba, normatív dokumentum (pl. szabályzat), vagy a gyártó által előírt személyi feltételeknek megfelelő személynek – a kezelőszemélynek – az előírások szerinti, ennek hiányában az általánosan elfogadott (szakmai) gyakorlat alapján elvárható, az adott gép rendeltetés szerinti használatával összefüggő tevékenysége.

Rendkívüli munkavégzési körülmény:

Az átlagostól jelentősen eltérő esemény, körülmény, természeti jelenség, illetve munkavégzéssel kapcsolatos mentési, katasztrófa-elhárítási tevékenység;

Szabványossági felülvizsgálat:

Az érintésvédelem olyan részletes - a méréseket és azok számszerű eredményének kiértékelését is tartalmazó - ellenőrzése, amely alkalmas arra, hogy kimutassa, teljesíti-e az érintésvédelem a vonatkozó szabványok valamennyi előírását;

Szerelői ellenőrzés:

Villamos gépen, berendezésen az érintésvédelem alapvető hibáinak kimutatása céljából, erősáramú villamos szakember által végrehajtott, műszeres mérést nem igénylő ellenőrzés;

Új vagy új létesítésű érintésvédelmi berendezés:

Olyan berendezés, amelynek működése még független a már meglévő - és ellenőrzött - érintésvédelmi berendezéstől;

Új vagy új létesítésű villamos berendezés:

Olyan berendezés, amelynek hálózati táplálása még nem kapcsolódik össze fémesen más, használatban lévő berendezések hálózati táplálásával;

Veszélyes tér:

Bármely tér a munkaeszközön belül vagy annak környezetében, ahol a munkavállaló és a munkavégzés hatókörében tartózkodó más személy egészsége vagy biztonsága veszélynek lehet kitéve;

Veszélynek kitett munkavállaló:

Bármely munkavállaló, aki egészben vagy részben a veszélyes térben tartózkodik;

Villamos üzemi próba:

Az első üzembe helyezést megelőző vagy az üzembe helyezett erősáramú villamos berendezéseken később szükségessé váló, olyan kapcsolási műveletek, amelyek feszültség alá helyezéssel járnak, de nem céljuk a berendezés illetve a berendezésrész üzemeltetése, hanem csupán a kipróbálása.

A szervezett munkavégzés (Mvt. 87. § 9. pont)

a munkaviszonyban - ide nem értve a természetes személy munkáltató háztartásában egyszerűsített foglalkoztatás keretében történő munkavégzést -, a közfoglalkoztatási, a kormányzati szolgálati, a politikai szolgálati, a biztosí, a közszolgálati, a közalkalmazotti jogviszonyban, a honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, a bíró szolgálati viszonyában, az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyában, az ügyészségi szolgálati viszonyban, szövetkezeti tagság esetén a munkaviszony jellegű jogviszonyban, szociális szövetkezetben tagsági jogviszonyon alapuló közvetlen közreműködés keretében, iskolaszövetkezetben és közérdekű nyugdíjas szövetkezetben külső szolgáltatásra vonatkozó tagsági megállapodás alapján történő személyes közreműködés keretében, a szakirányú oktatás keretében a szakképző intézményben, illetve a duális képzőhelyen, a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során, az elítéltként vagy egyéb jogcímen fogvatartottként végzett munka, a szabálysértési eljárás során alkalmazott közérdekű munka, valamint a büntetőügyben kiszabott közérdekű munka, a honvédelmi szervezeteknél, a honvédelemért felelős miniszter fenntartói irányítása alá tartozó honvédségi szervezetnek nem minősülő köznevelési intézményénél, a honvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium vagyonkezelésében lévő területen honvédelmi érdeket is szolgáló telepített munkahelyen, ideiglenes építési munkahelyen, azon gazdasági társaságoknál történő munkavégzés, amelyeknél a tulajdonosi jog gyakorlója a honvédelemért felelős miniszter, valamint az állami vagyontól szóló 2007. évi CVI. törvény 3. § (2) bekezdés c) pontja szerinti gazdasági társaságoknál végzett munka, a rendvédelmi szervezeteknél, az Országgyűlési Őrségnél, az önkormányzati tűzoltóságoknál szolgálati jogviszonyban végzett munka, valamint a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló törvény szerinti közérdekű önkéntes tevékenység és a munkáltató által szervezett (kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott) társadalmi munka.

Munkavédelmi üzembe helyezés:

Az a munkavédelmi eljárás, amelynek során az üzemeltető meggyőződik arról, hogy az adott létesítmény, munkahely, technológia, munkaeszköz a munkavédelmi követelményeket kielégíti, és üzemeltetését elrendeli.

Ellenőrző felülvizsgálat

Az Mvt. 21. § (2) bekezdésének hatálya alá nem tartozó munkaeszköz szerelését követő, illetve az üzemeltetés megkezdését, valamint az új munkahelyen történő felállítást megelőző - az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos körülmények meglétét ellenőrző - vizsgálat;

2. Veszélyes munkaeszköz

Veszélyes munkaeszköznek minősül az Mvt. 87. § 11. pontja alapján, illetve a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter rendeletében meghatározott, valamint a hatósági felügyelet alá tartozó munkaeszköz. (MÜM 1/a., 1/b. mell.)

3. Újraindítás: Mvt. 87. § 10.

Az olyan - munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezett - munkaeszköz, technológia újbóli üzembe helyezése, amelyet műszaki okból egybefüggően 30 napot meghaladóan nem használtak, vagy amelyen teljes szétszereléssel együtt járó javítási munkafolyamatot végeztek.

Áttelepítés: Mvt. 87. § 1.

Munkavédelmi szempontból korábban üzembe helyezésre kötelezett munkaeszköz olyan áthelyezése, amely üzembe helyezési, üzemeltetési körülményei tekintetében lényeges változást okoz.

Veszélyes (A MÜM 1/a. mellékletében felsoroltakon kívül)

Veszélyesnek tekintendő az a létesítmény, munkaeszköz, anyag/keverék, munkafolyamat, technológia (beleértve a fizikai, biológiai, kémiai kóroki tényezők expozíciójával járó tevékenységeket is), amelynél a munkavállalók egészsége, testi épsége, biztonsága megfelelő védelem hiányában károsító hatásnak lehet kitéve

Próbaüzem

Olyan termelési tevékenység melynek a célja a munkaeszköz, a technológia tökéletesítése, összehangolása, de a számos bizonytalanság miatt munkavédelmi szempontból nagyobb odafigyelést igényel. (Méréseket végezhetnek, bizonyos paramétereken változtathatnak az üzemeltetés közben stb.)

Próbaüzem célja: a technológia, a munkaeszköz feladatszerű működtetése annak megállapítása érdekében, hogy az a tervezett összes feladatát maradéktalanul képes ellátni.

A panasz

Olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és elintézése nem tartozik más - így különösen bírósági, közigazgatási - eljárás hatálya alá.

A közérdekű bejelentés

Olyan körülményre hívja fel a figyelmet, amelynek orvoslása vagy megszüntetése a közösség vagy az egész társadalom érdekét szolgálja.

Mind a panasz, mind a közérdekű bejelentés javaslatot is tartalmazhat.

Az eljárásra jogosult szerv

Az az állami szerv (államigazgatási szerv, önkormányzat, közintézmény stb.), amely a feladat- és hatáskörét meghatározó jogszabály alapján a panasz, közérdekű bejelentés vizsgálatára hatáskörrel és illetékességgel rendelkezik.

Azonosíthatatlan személy

Az azonosíthatatlan személy fogalomkörébe beletartozik minden olyan személy, akinek esetében a személyazonosság valamilyen okból nem állapítható meg.

Elérhetetlenség

Az azonosíthatatlanságtól eltérő fogalom az elérhetetlenség, hiszen nem azonosítható személy (névtelen bejelentő) is lehet elérhető e-mail címen.

13. Fontosabb jogszabályok jegyzéke, forrása

- **1993. évi XCIII. törvény** a munkavédelemről (Mvt.)
- **5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet** a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról (MüM)
- **47/1999. (VIII. 4.) GM rendelettel** kiadott Emelőgép Biztonsági Szabályzat (EBSZ)
- **16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet** a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról (NFGM)

- **10/2016. (IV. 5.) NGM rendelet** a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről (NGM)
- (Részletes jogszabályi lista megtalálható a <http://www.ommf.gov.hu> honlap „Jogszabályok” menüpontjában.)
- **1995. évi XXVIII. törvény** a nemzeti szabványosításról
- **EUR_Lex** <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
- **11/2003. (IX. 12.) FMM rendelet** az ipari alpinechnikai tevékenység biztonsági szabályzatáról
- **2013. CLXV. törvény** a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről (**Panaszvtv.**)

14. Fontosabb szabványok jegyzéke

- **MSZ EN 349:1993+A1:2008** Gépek biztonsága. Legkisebb távolságok a testrészek összezúródásának elkerüléséhez
- **MSZ EN 60204-1:2010** Gépi berendezések biztonsága. Gépek villamos szerkezetei 1. rész: Általános előírások
- **MSZ EN ISO 12100:2011** Gépek biztonsága. A kialakítás általános elvei. Kockázatértékelés és kockázatcsökkentés
- **MSZ EN ISO 13851:2019** Gépek biztonsága. Kétkezes vezérlőberendezések. A tervezés és a kiválasztás elvei
- **MSZ EN ISO 13857:2008** Gépek biztonsága. Biztonsági távolságok a veszélyes terek felső és alsó végtagokkal való elérésének megakadályozására/megelőzésére
- **MSZ EN ISO 14119:2014** Gépek biztonsága. Védőburkolatokkal összekapcsolt reteszelő-berendezések. Kialakítási és kiválasztási irányelvek
- **MSZ EN ISO 14120:2016** Gépek biztonsága. Védőburkolatok. A rögzített és a nyitható védőburkolatok tervezésének és kialakításának általános követelményei

15. Egyéb, kapcsolódó előírások jegyzéke

- Az Európai Parlament és a Tanács **2006/42/EK** irányelve a gépekről és a 95/16/EK irányelv módosításáról
- A munkavállalók által a munkájuk során használt munkaeszközök biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményeiről szóló **2009/104/EK** európai parlamenti és tanácsi irányelv

16. Felhasznált szakirodalom

- Kopcsándi Géza - Munkaeszközök biztonsága (tananyag)
- A Munkavédelmi hatóság hatáskörébe tartozó panaszok és közérdekű bejelentések kivizsgálásának egyes kérdései (módszertani útmutató)
- A munkavédelmi tájékoztató és tanácsadó tevékenység ellátásának rendje (útmutató)

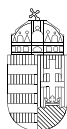
MUNKAVÉDELEM

GINOP-5.3.7-VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú
„Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése” elnevezésű kiemelt projekt

Technológiai és Ipari Minisztérium

2022

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE